

Aiheenmukainen tutkimusmuistio

KIIREELLINEN ENNAKKORATKAISUMENETTELY JA NOPEUTETTU MENETTELY

Jotta voidaan käsitellä nopeammin sitä edellyttävät asiat, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön¹ 23 a artiklassa määrätään seuraavaa:

”Työjärjestyksessä voidaan määrätä nopeutetusta menettelystä ja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaa aluetta koskevien ennakkoratkaisupyyntöjen osalta kiireellisestä menettelystä.

Näissä menettelyissä voidaan kirjelmien tai kirjallisten huomautusten jättämiselle määrätä määräaika, joka on 23 artiklassa määrättyä määräaikaa lyhyempi, ja 20 artiklan neljännessä kohdasta poiketen voidaan määrätä, että julkisasiamies ei anna ratkaisuehdotusta.

Kiireellisessä menettelyssä voidaan lisäksi määrätä rajoituksista sen suhteen, millä 23 artiklassa mainituilla asianosaisilla ja muilla osapuolilla on oikeus jättää kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia, ja erittäin kiireellisissä tapauksissa voidaan määrätä, että kirjallista käsittelyä ei toteuteta.”

Nopeutettu menettely on ollut käytössä vuodesta 2000, ja siitä määrätään nykyisin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen² 105 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa siltä osin kuin kyse on ennakkoratkaisupyyntöistä ja kyseisen työjärjestyksen 133 artiklassa ja sitä seuraavissa

1 Konsolidoitu toisinto perussopimuksiin liitetystä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännöstä tehdystä pöytäkirjasta (N:o 3), sellaisena kuin se on muutettuna.

2 25.9.2012 tehty unionin tuomioistuimen työjärjestys (EUVL 2012, L 265, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 18.6.2013 (EUVL 2013, L 173, s. 65), 19.7.2016 (EUVL 2016, L 217, s. 69) ja 9.4.2019 (EUVL 2019, L 111, s. 73).

artikloissa siltä osin kuin kyse on suorista kanteista.³ Nopeutettua menettelyä voidaan soveltaa menettelyn lajista riippumatta, jos asian laatu edellyttää sen käsittelemistä ensi tilassa.⁴

Pyynnön asian käsittelemisestä nopeutetussa menettelyssä esittää ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, jos kyse on ennakkoratkaisupyynnöstä, ja kantaja tai vastaaja, jos kyse on suorasta kanteesta. Unionin tuomioistuimen presidentti tekee päätöksen esittelevää tuomaria, julkisasiamiestä ja tarvittaessa vastapuolta kuultuaan. Unionin tuomioistuimen presidentti voi poikkeuksellisesti päättää nopeutetusta menettelystä myös omasta aloitteestaan. Vuoden 2019 tammikuuhun asti unionin tuomioistuin ratkaisi kaikki nopeutettua menettelyä koskevat pyynöt määräyksellä. Tästä käytännöstä on kuitenkin luovuttu, ja vuoden 2019 helmikuusta alkaen hyväksymis- tai hylkäämisperusteet mainitaan lyhyesti asian lopullisessa ratkaisussa.

Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely on puolestaan uudempi, sillä se otettiin käyttöön vuonna 2008, kun unionin ja unionin tuomioistuimen toimivaltaa laajennettiin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevalla alalla. Koska tämä ala on erityisen arkaluonteinen, on pidetty tarpeellisenä ottaa käyttöön erityinen poikkeusmenettely, jolla voidaan tarvittaessa suojata esillä olevia intressejä. Toisin kuin nopeutettu menettely, jota voidaan soveltaa kaikilla unionin oikeuden aloilla ja kaikenlaisissa menettelyissä, unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa säännelty kiireellinen ennakkoratkaisumenettely on varattu ennakkoratkaisupyynnöille, joissa esitetään kysymyksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (EUT-sopimus) kolmannen osan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa V osastossa tarkoitetuista asioista.

Päätöksen siitä, hyväksytäänkö ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyyntö asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, tekee unionin tuomioistuimen tätä varten nimeämä jaosto, eikä päätöstä perustella. Kuitenkin tilanteessa, jossa pyyntö asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä hyväksytään, unionin tuomioistuin esittää pääasian ratkaisun yhteydessä usein yhteenvedon ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen perusteluista, joiden vuoksi tätä menettelyä on sovellettu. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei esitä pyyntöä asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä mutta asiassa on ilmeisesti sovellettava tällaista menettelyä, unionin tuomioistuimen presidentti voi pyytää toimivaltaista jaostoa tutkimaan, onko ennakkoratkaisupyyntö käsiteltävä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, jota voidaan tuolloin soveltaa unionin tuomioistuimen omasta aloitteesta.

On myös tuotava esille, että nopeutettua menettelyä ja kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevissa määräyksissä ei täsmennetä yksityiskohtaisesti, millaisissa tilanteissa näitä menettelyjä on tarkoitus soveltaa. Ainoastaan SEUT 267 artiklan neljännessä kohdassa mainitaan nimenomaisesti tilanne, joka edellyttää unionin tuomioistuimen tekevän ratkaisunsa ”mahdollisimman pian”, eli silloin kun ennakkoratkaisukysymys tulee esille asiassa, joka koskee pidätettyä henkilöä. Tämän muistion tarkoituksena on lisätietojen puuttuessa esitellä asioita, jotka edustavat unionin tuomioistuimen noudattamaa menettelytapaa ja joiden avulla voidaan

3 Tältä osin on huomattava, että 4.3.2015 tehdyn unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen (EUVL 2015, L 105, s. 1) 151 artiklassa määrätään myös mahdollisuudesta käsitellä asia nopeutetussa menettelyssä, ”jos asian erityinen kiireellisyys ja siihen liittyvät olosuhteet tätä edellyttävät”.

4 Unionin tuomioistuimen uudessa työjärjestyksessä ilmaisulla ”ensi tilassa ” on korvattu ilmaisu ”erittäin kiireellisesti”, johon aikaisemmassa työjärjestyksessä viitattiin.

ymmärtää paremmin, millä perusteilla kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä tai nopeutettua menettelyä voi olla perusteltua soveltaa.

I. Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely

1. Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala

***Määräys 22.2.2008, Kozłowski (C-66/08, ei julkaistu, EU:C:2008:116)*⁵**

Tässä asiassa, joka tuli vireille helmikuussa 2008, Oberlandesgericht Stuttgart (osavaltion ylioikeus, Stuttgart, Saksa) pyysi unionin tuomioistuinta käsittelemään ennakkoratkaisupyynnön kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, koska pääasian kantajan vankeusajan Saksan alueella oli määrä päättyä pian ja koska lisäksi tämä voisi päästä ennaikaiseen vapauteen.

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi, että kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevat työjärjestyksen määräykset, joita ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi soveltamaan ennaikaisesti, tulisivat voimaan vasta 1.3.2008. Koska asia oli saatettu vireille ennen kyseistä päivämäärää, sitä ei voitu käsitellä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Unionin tuomioistuimen presidentti päätti kuitenkin, että kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välisen yhteistyön hengen vuoksi kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevalla pyynnöllä oli tulkittava pyrittävän siihen, että kyseisen asian käsittelyaika lyhenee merkittävästi, ja piti sitä nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä koskevana pyyntönä⁶ (6–8 kohta).

Määräys 6.5.2014, G. (C-181/14, EU:C:2014:740)

Tämä asia koski Saksassa käytyä rikosoikeudenkäyntiä synteettisiä kannabinoideja sisältäviä yrttisekoituksia myynyttä henkilöä vastaan. Tosiseikkojen tapahtuma-aikaan (vuosina 2010 ja 2011) nämä aineet eivät kuuluneet Saksan huumausainelain⁷ soveltamisalaan, joten Landgericht Itzehoe (Itzehoen alueellinen alioikeus, Saksa) sovelsi lääkkeiden kaupan pitämisestä annettua lainsäädäntöä,⁸ jolla direktiivi 2001/83⁹ on pantu täytäntöön. Se katsoi, että näiden tuotteiden myymisessä oli kyse epäilyttävien lääkkeiden markkinoille saattamisesta, ja tuomitsi asianomaisen henkilön vankeusrangaistukseen.

Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa), jolta haettiin muutosta Revisionmenettelyssä, katsoi pääasian ratkaisun riippuvan siitä, voidaanko riidanalaisia tuotteita pitää

⁵ [Tuomio 17.7.2008, Kozłowski \(C-66/08, EU:C:2008:437\)](#), on selostettu vuoden 2008 vuosikertomuksessa, s. 55.

⁶ Ks. jäljempänä tämän muiston II osan, jonka otsikkona on "Nopeutettu menettely", kohta "1.1 Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan tulkinnan alan luonne ja arkaluonteisuus".

⁷ Huumausainelaki (Betäubungsmittelgesetz).

⁸ Lääkkeiden kaupan pitämisestä 17.7.2009 annettu laki (Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften; BGBl. 2009 I, s. 1990).

⁹ Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä 6.11.2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY (EYVL 2001, L 311, s. 67).

direktiivissä 2001/83 tarkoitettuina lääkkeinä. Se kysyi tätä näin ollen unionin tuomioistuimelta. Se pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja totesi, että jos unionin tuomioistuin vastaa ennakkoratkaisukysymykseen siten, että nämä tuotteet eivät ole lääkkeitä, asianomainen henkilö ei voi olla rikosoikeudellisessa vastuussa tässä asiassa, joten hänet on vangittu aiheettomasti.

Unionin tuomioistuimen mukaan kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä ei ollut syytä soveltaa, koska direktiivi 2001/83 on annettu EY 95 artiklan nojalla, josta on tullut SEUT 114 artikla, joka kuuluu EUT-sopimuksen kolmannen osan VII osastoon. Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltaminen on rajattu ainoastaan ennakkopyyntöihin, joissa esitetyt kysymykset koskevat EUT-sopimuksen kolmannen osan V osastossa tarkoitettuja aloja (8 kohta). Unionin tuomioistuimen presidentti päätti kuitenkin omasta aloitteestaan, että asiaan sovelletaan nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä.¹⁰

2. Perusteet kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamiselle

2.1 Lapsen ja vanhemman välisen suhteen huononemisen vaara

Tuomio 22.10.2010, Aguirre Zarraga (C-491/10 PPU, EU:C:2010:828)

Tässä asiassa Espanjan kansalainen ja Saksan kansalainen, jotka ovat pienen tyttären vanhempia, olivat panneet vireille avioero-oikeudenkäynnin Espanjassa, jossa perheen asuinpaikka oli. Tässä yhteydessä heidän tyttärensä huolto uskottiin väliaikaisesti yksin isälle, koska tällä oli parhaat mahdollisuudet turvata lapsen perheympäristön pysyvyys, kun äiti oli ilmoittanut haluavansa asettua Saksaan uuden kumppaninsa kanssa. Vietettyään kesän äitinsä uudessa kodissa Saksassa lapsi ei kuitenkaan palannut Espanjaan. Vanhemmat saattoivat sekä Espanjassa että Saksassa vireille useita menettelyjä, joissa oli kyse lapsen palauttamisesta Espanjaan, espanjalaisten tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta Saksassa ja lopullisesta huollon määräämisestä.

Tässä yhteydessä Oberlandesgericht Celle (osavaltion ylioikeus, Celle, Saksa) esitti unionin tuomioistuimelle useita kysymyksiä, jotka koskevat asetuksen N:o 2201/2003¹¹ 42 artiklan, jonka otsikkona on ”Lapsen palauttaminen”, tulkintaa.

Unionin tuomioistuin päätti omasta aloitteestaan käsitellä asian kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Se muistutti tunnustavansa, että ratkaisu on annettava kiireellisesti muun muassa sellaisissa lapsen poisvientitilanteissa, joissa sen vuoksi, että lapsi on erossa vanhemmastaan, jolle huolto on aiemmin uskottu, vaikka väliaikaisestikin, on vaarana, että heidän välisensä suhde huononee tai vahingoittuu ja että aiheutuu psyykkistä vahinkoa (39 kohta). Unionin tuomioistuin sovelsi tätä oikeuskäytäntöä käsiteltävään asiaan ja totesi, että kyseinen lapsi oli ollut erossa isästään yli kaksi vuotta ja että välimatkan ja vanhempien välisten kireiden suhteiden vuoksi oli olemassa vakava ja konkreettinen vaara siitä, että isään ei ole

¹⁰ Ks. jäljempänä tämän muistion II osan, jonka otsikkona on ”Nopeutettu menettely”, kohta ”1.2 Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan oikeudellisen epävarmuuden erityinen vakavuus”.

¹¹ Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003 (EUVL 2003, L 338, s. 1).

minkäänlaista kontaktia aikana, jonka ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa käytävä oikeudenkäynti kestää. Unionin tuomioistuimen mukaan näissä olosuhteissa pyynnön käsitteleminen tavanomaisessa menettelyssä voisi vahingoittaa vakavasti ja jopa korjaamattomalla tavalla isän ja hänen tyttärensä välisiä suhteita ja vaarantaa vielä vakavammin lapsen integroitumista perheympäristöönsä ja sosiaaliseen ympäristöönsä, jos hän lopulta palaa Espanjaan (40 kohta).

Tuomio 22.12.2010, Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829)

Pääasiassa oli kyse Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen ja Ranskan kansalaisen välisestä riidasta, joka koski heidän tyttärensä huoltoa. Kun lapsi oli kahden kuukauden ikäinen, äiti ja lapsi olivat matkustaneet Yhdistyneestä kuningaskunnasta, jossa lapsen asuinpaikka oli, Réunionille (Ranska) ilmoittamatta tästä ennalta isälle. Lapsen vieminen oli kuitenkin luvallista, koska tuohon aikaan vain äidillä oli oikeus lapsen huoltoon. Tämän jälkeen vanhemmat saattoivat vireille oikeudenkäyntejä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Ranskassa vanhempainvastuun ja lapsen asuinpaikan vahvistamiseksi. Vaikka ranskalainen tuomioistuin ratkaisi asiat äidin hyväksi, Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Englannin ja Walesin ylioikeus (siviiliasioiden osasto), Yhdistynyt kuningaskunta) puolestaan katsoi, että asiassa oli määritettävä tuomioistuin, joka on unionin oikeuden mukaan toimivaltainen, mikä edellytti unionin tuomioistuimen selvennystä asetuksen N:o 2201/2003 8 ja 10 artiklassa säädettyihin arviointiperusteisiin lapsen asuinpaikan ratkaisemiseksi.

Kyseinen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön ja pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista. Se totesi tämän pyyntönsä tueksi, että niin kauan kuin toimivaltaista tuomioistuinta ei ole yksilöity, isän tekemiä hakemuksia sellaisen päätöksen saamiseksi, jonka nojalla hän voi ylläpitää suhteita lapseensa, ei voida käsitellä. Unionin tuomioistuin päätti soveltaa kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä ja korosti, että tämä asia koskee vuoden ja neljän kuukauden ikäistä lasta, joka on ollut erossa isästään yli vuoden ajan. Kun otetaan huomioon, että lapsi on kehityksensä kannalta herkässä iässä, tämän tilanteen, johon liittyy myös se, että isän ja lapsen asuinpaikkojen välimatka on huomattava, jatkuminen saattaisi unionin tuomioistuimen mukaan vakavasti vahingoittaa heidän tulevaa suhdettaan (39 kohta).

Tuomio 26.4.2012, Health Service Executive (C-92/12 PPU, EU:C:2012:255)¹²

Tässä asiassa High Court (ylempi piirituomioistuin, Irlanti), jonka käsiteltäväksi Irlannissa valtion huostaanottamista lapsista vastaava viranomaislainen oli saattanut asian, oli määrännyt lapsen, joka on Irlannin kansalainen, sijoittamisesta Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jossa lapsen äidillä oli kotipaikka, sijaitsevaan suljettuun hoitolaitokseen. Terveystieteiden ammattilaiset olivat katsoneet, että Irlannissa ei ole laitosta, joka vastaisi lapsen erityisen suojelun tarpeita.

Arvioidessaan, onko lapsen sijoittamista kyseiseen hoitolaitokseen jatkettava, High Court kysyi unionin tuomioistuimelta, kuuluuko sen antama määräys asetuksen N:o 2201/2003

¹² Tämä tuomio on selostettu vuoden 2012 vuosikertomuksessa, s. 26 ja 27.

soveltamisalaan ja onko tämä määräys tunnustettava ja julistettava täytäntöönpanokelpoiseksi pyynnön vastaanottaneessa jäsenvaltiossa ennen sen täytäntöönpanoa kyseisessä jäsenvaltiossa.

Kyseinen tuomioistuin esitti myös asian käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä koskevan pyynnön, jonka unionin tuomioistuin hyväksyi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toi esille, että lapsi oli vastoin tahtoaan suljettu hänen suojelemisekseen hoitolaitokseen. Se korosti myös, että sen toimivalta riippuu siitä, sovelletaanko asetusta N:o 2201/2003 pääasian oikeudenkäyntiin, ja siten vastauksesta esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin. Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi unionin tuomioistuimen esittämään selvityspyyntöön¹³ antamassaan vastauksessa, että myös lapsen tilanne edellytti kiireellisiä toimenpiteitä. Lapsi lähestyi täysi-ikäisyyttä, minkä jälkeen hän ei enää kuulu kyseisen tuomioistuimen toimivallan piiriin. Lisäksi hänen tilansa edellytti, että hänet sijoitetaan suljettuun hoitolaitokseen lyhyeksi ajanjaksoksi ja että otetaan käyttöön rajoitettua ja lisääntyvää vapautta koskeva ohjelma sen mahdollistamiseksi, että hänet sijoitettaisiin perheensä luokse Englantiin (49 kohta).

Määräys 10.4.2018, CV (C-85/18 PPU, EU:C:2018:220)

Pääasian oikeudenkäynnissä asianosaisina oli kaksi Portugaliin asettautunutta Romanian kansalaista, ja se koski heidän lapsensa asuinpaikan ja elatusavun vahvistamista. Pariskunnan erottua ja äidin muutettua pois yhteisestä kodista lapsi oli jäänyt asumaan isänsä kanssa. Äidin haettua oikeutta lapsen huoltoon isä oli kuitenkin lähtenyt Romaniaan ja vienyt lapsen mukanaan. Romanianlaiset tuomioistuimet, joiden käsiteltäväksi äiti oli saattanut asian ja jotka olivat myöntäneet väliaikaisesti lapsen huoltajuuden äidille, olivat määränneet lapsen palautettavaksi Portugaliin, koska tämä oli viety maasta laittomasti. Tästä riippumatta myös isä oli nostanut Judecătoria Oradeassa (Oradean ensimmäisen asteen tuomioistuin, Romania) kanteen, jossa hän vaati sitä vahvistamaan lapsen asuinpaikaksi isän asuinpaikan Romaniassa ja määräämään, että äidin oli maksettava elatusapua.

Viimeksi mainittu tuomioistuin totesi, että sen oli ensin ratkaistava äidin tässä menettelyssä esittämä oikeudenkäyntiväite ja että tässä yhteydessä oli tarpeen, että unionin tuomioistuin täsmentää asetuksen N:o 2201/2003 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua asuinpaikan käsitettä.

Unionin tuomioistuin päätti omasta aloitteestaan käsitellä tämän ennakkoratkaisupyynnön kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Se muistutti tunnustavansa, että ratkaisu on annettava kiireellisesti muun muassa sellaisissa lapsen poisvientitilanteissa, joissa sen vuoksi, että lapsi on erossa vanhemmastaan, on vaarana, että heidän välisensä suhde huononee ja että aiheutuu korjaamatonta vahinkoa (30 kohta). Unionin tuomioistuin sovelsi tätä oikeuskäytäntöä käsiteltävään asiaan ja totesi, että lapsi, joka on seitsemänvuotias, on lähes kahden vuoden ajan asunut isänsä kanssa Romaniassa ja ollut erossa Portugalissa asuvasta äidistään, jonka yhteydenpito rajoittuu kuukausittaiseen puhelinsoittoon. Näissä olosuhteissa – ja ottaen huomioon sen, että lapsi on kehityksensä kannalta herkässä iässä – vallitsevan tilanteen

¹³ Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan 5 kohdan (josta on 25.9.2012 jälkeen tullut tämän työjärjestyksen 101 artiklan 1 kohta) nojalla esitetty pyyntö.

pidentyminen voisi unionin tuomioistuimen mukaan vahingoittaa vakavasti ja jopa korjaamattomalla tavalla suhdetta, joka lapsella on äitiinsä. Kun otetaan lisäksi huomioon, että lapsi on integroitunut jo varsin pitkälle sosiaaliseen ympäristöönsä ja perheympäristöönsä nykyisessä asuinjäsenvaltiossaan, kyseisen tilanteen pidentyminen olisi omiaan vaarantamaan vielä vakavammin lapsen integroitumista, jos hän lopulta palaa Portugaliin (31 ja 32 kohta).

2.2 Vapaudenriisto

Tuomio 30.11.2009 (suuri jaosto), Kadzoev (C-357/09 PPU, EU:C:2009:741)

Bulgarian viranomaiset olivat pidättäneet henkilön, jolla ei ollut henkilöllisyystodistusta ja joka oli ilmoittanut syntyneensä Tšetšeniassa, ja sijoittaneet hänet tilapäiseen ulkomaalaisten vastaanottokeskukseen siihen asti, kunnes häneen kohdistunut maastapoistamista koskeva pakkokeino pannaan täytäntöön. Tämän pakkokeinon täytäntöönpanoa varten oli kuitenkin saatava asiakirjat, jotka mahdollistaisivat hänen matkansa ulkomaille. Kolme vuotta myöhemmin näitä asiakirjoja ei ollut edelleenkään saatu. Asianomainen henkilö oli tehnyt turvapaikkahakemuksia sekä hakemuksia säilöönottoa koskevan toimenpiteen korvaamisesta lievemmillä toimenpiteellä, mutta kaikki nämä hakemukset oli hylätty.

Tässä yhteydessä kyseisestä vastaanottokeskuksesta vastaavan viranomaisen johtaja oli saattanut asian Administrativen sad Sofia-gradin (Sofian hallintotuomioistuin, Bulgaria) käsiteltäväksi, jotta se lausuisi viran puolesta tämän säilöönoton jatkamisesta. Kyseinen tuomioistuin totesi, että ennen Bulgarian ulkomaalaislain¹⁴ muuttamista direktiivin 2008/115¹⁵ täytäntöönpanoa varten säilöönoton kesto tilapäisessä vastaanottokeskuksessa ei ollut rajoitettu millään määräajalla. Se totesi myös, että mitään siirtymäsääntöjä ei ollut annettu sellaisia tilanteita varten, joissa säilöönottopäätökset oli tehty ennen tätä lainmuutosta. Tämän vuoksi se päätti esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksen direktiivin 2008/115 15 artiklan 4–6 kohdan tulkinnasta.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja totesi, että asiassa oli selvittävä, voidaanko henkilön säilöönottoa jatkaa vai onko hänet vapautettava. Jos katsottaisiin, että mitään direktiivin 2008/115 15 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua ”kohtuullista mahdollisuutta maastapoistamisen toteuttamiseen” ei hänen osaltaan ole, voisi tämän säännöksen mukaisesti olla määrättävä, että hänet on vapautettava välittömästi (29 ja 32 kohta). Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuin päätti hyväksyä pyynnön asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

Tuomio 17.3.2016, Mirza (C-695/15 PPU, EU:C:2016:188)¹⁶

Pakistanin kansalainen oli saapunut Serbiasta Unkariin ja tehnyt siellä ensimmäisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen. Tämä henkilö oli kuitenkin poistunut Unkarin

14 Ulkomaalaisista Bulgarian tasavallassa annettu laki (Zakon za chuzhdentsite v Republika Bgaria; DV nro 153, 1998), sellaisena kuin se on muutettuna 15.5.2009 (DV nro 36, 2009).

15 Jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi 16.12.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/115/EY (EUVL 2008, L 348, s. 98).

16 Tämä tuomio on selostettu vuoden 2016 vuosikertomuksessa, s. 37.

viranomaisten hänelle osoittamasta oleskelupaikasta, ja hakemuksen käsittely oli lopetettu sillä perusteella, että se oli implisiittisesti peruutettu. Hänet oli tavattu tämän jälkeen Tšekin tasavallasta, ja Tšekin viranomaisten pyynnöstä Unkari oli ottanut hänet takaisin asetuksessa N:o 604/2013¹⁷ (jäljempänä Dublin III -asetus) säädetyn menettelyn mukaisesti. Tämän jälkeen hän oli tehnyt Unkarissa toisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, ja hänet oli otettu sen tutkinnan yhteydessä säilöön. Hakemus oli jätetty tutkimatta sillä perusteella, että Serbiaa oli tässä tapauksessa pidettävä turvallisenä kolmantena maana. Tätä henkilöä vastaan oli tuolloin määrätty palauttamista ja maastapoistamista koskevista toimenpiteistä.

Tässä yhteydessä Debreceni közigazgatási és munkaügyi bíróság (Debrecenin hallinto- ja sosiaaliasioiden tuomioistuin, Unkari), jossa oli nostettu kanne toisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen hylkäämispäätöksestä, päätti esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä siitä, millä edellytyksillä jäsenvaltio voi suunnitella lähettävänsä hakijan turvalliseen kolmanteen maahan Dublin III -asetuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti tutkimatta tämän hakemusta itse asian osalta.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja korosti, että asianomainen henkilö oli 1.1.2016 saakka säilöön otettuna. Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi unionin tuomioistuimen kysymykseen antamassaan vastauksessa, että kyseistä toimenpidettä oli jatkettu henkilön kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta tehtävän lopullisen päätöksen päivämäärään saakka, tai jollei tällaista päätöstä ole tehty 1.3.2016, kyseiseen päivämäärään saakka. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan säilöönottoa voitiin kuitenkin 1.3.2016 jälkeen jatkaa uudelleen 60 päivällä kuitenkin niin, että säilöönoton kokonaiskesto on enintään kuusi kuukautta.

Unionin tuomioistuin palautti mieleen oikeuskäytäntönsä, jonka mukaan on otettava huomioon se, että pääasian asianosaiseen kohdistuu vapaudenriisto ja että hänen säilössä pitämisensä riippuu pääasian ratkaisusta. Se korosti myös, että tämän henkilön tilannetta on arvioitava sellaisena kuin se on ajankohtana, jolloin esitetään pyyntö ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä menettelyssä (34 kohta). Unionin tuomioistuin sovelsi tätä oikeuskäytäntöä käsiteltävään asiaan ja totesi, että tässä tapauksessa edellytykset täyttyivät. Asianomaisen säilössäpidon jatkaminen riippuu nimittäin siitä, miten ratkaistaan pääasia, jonka kohteena on hänen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa hylkäämisen laillisuus (35 kohta). Unionin tuomioistuin hyväksyi näin ollen pyynnön asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

Tuomio 1.6.2016, Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385)¹⁸

Unkarilainen tuomioistuin oli antanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen Romanian kansalaisesta rikosoikeudellisen menettelyn aloittamiseksi. Kyseinen henkilö oli otettu kiinni Romaniassa, ja hänet oli tuotu Curtea de Apel Clujiin (Clujin ylioikeus, Romania), jotta tämä tuomioistuin lausuisi hänen mahdollisesta saattamisestaan tutkintavankeuteen ja hänen

17 Kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 604/2013 (EUVL 2013, L 180, s. 31).

18 Tämä tuomio on selostettu vuoden 2016 vuosikertomuksessa, s. 45 ja 46.

luovuttamisestaan Unkarin oikeusviranomaisille. Tässä yhteydessä kyseinen tuomioistuin määräsi hänet vapauttavaksi välittömästi kuitenkin niin, että hän olisi tuomioistuimen toteuttamassa valvonnassa.

Tämä tuomioistuin, joka pohti puitepäätöksen 2002/584¹⁹ 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan tulkintaa ja erityisesti aikaisemman ja eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä erillisen kansallisen pidätysmääräyksen puuttumisen seurauksia, päätti esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön.

Se pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja korosti, että vaikka asianomainen henkilö ei ollut kyseisenä ajankohtana vangittuna, hän oli kuitenkin tuomioistuimen toteuttamassa valvonnassa, joka rajoitti hänen yksilönvapauttaan. Unionin tuomioistuin päätti, että näissä olosuhteissa pyyntöä ei ollut syytä hyväksyä. Unionin tuomioistuimen presidentti myönsi kuitenkin asian käsittelylle etusijan työjärjestyksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla (27–29 kohta).

Tuomio 25.7.2018 (suuri jaosto), Minister for Justice and Equality (Tuomioistuinjärjestelmän puutteet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586)²⁰

Puolalaisten tuomioistuinten annettua useita eurooppalaisia pidätysmääräyksiä näiden määräysten kohteena ollut henkilö oli otettu kiinni Irlannissa ja otettu säilöön odotettaessa päätöstä hänen luovuttamisestaan kyseisille oikeusviranomaisille. Hänet oli viety High Courtiin (ylempi piirituomioistuin, Irlanti), jolle hän oli ilmoittanut vastustavansa luovuttamistaan sillä perusteella, että hän altistuisi kyseisen luovuttamisen johdosta todelliselle vaaralle oikeuksien epäämisestä, kun otetaan huomioon Puolan tuomioistuinjärjestelmää koskevat viimeaikaiset lainsäädäntöuudistukset.

Tässä yhteydessä High Court pohti, mitä seurauksia on näillä lainsäädäntöuudistuksilla, joiden vuoksi komissio antoi 20.12.2017 perustellun ehdotuksen, jossa se kehotti neuvostoa toteamaan SEU 7 artiklan 1 kohdan perusteella, että on olemassa selvä vaara, että Puolan tasavalta loukkaa vakavasti oikeusvaltioperiaatetta.²¹ Se esitti unionin tuomioistuimelle useita kysymyksiä siitä, millaista lähestymistapaa täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen pitäisi soveltaa puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdan nojalla tilanteessa, jossa on olemassa todellinen vaara siitä, että henkilön oikeutta saada asiansa käsitellyksi riippumattomassa tuomioistuimessa loukataan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainkäyttövallan riippumattomuuteen liittyvien rakenteellisten tai yleisten puutteiden vuoksi.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, ja unionin tuomioistuin hyväksyi pyynnön. Unionin tuomioistuin viittasi kiireellisyyttä koskevan edellytyksen osalta asiaa koskevaan vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön ennen sen soveltamista käsiteltävään asiaan. Se korosti, että asianomainen

19 Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehty neuvoston puitepäätös 2002/584/YOS – Tiettyjen jäsenvaltioiden lausumat puitepäätöksen tekemisestä (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24).

20 Tämä tuomio on selostettu vuoden 2018 vuosikertomuksessa, s. 69 ja 70.

21 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla 20.12.2017 annettu komission perusteltu ehdotus oikeusvaltioperiaatteen noudattamisesta Puolassa (COM(2017) 835 final).

henkilö oli säilössä ja että hänen pitämisensä säilössä riippui pääasian ratkaisusta, koska vapaudenriiston käsittävistä toimenpiteistä oli määrätty eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanon yhteydessä (29 ja 30 kohta).

Tuomio 12.2.2019, TC (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108)

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen oli Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella otettu kiinni Alankomaissa ja otettu säilöön. Puitepäätöksen 2002/584 17 artiklan 3 kohdassa säädetty 60 päivän määräaika, jossa eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeva päätös on tehtävä, oli alkanut kuluu kyseisestä päivästä. Hieman ennen määräajan päättymistä rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) oli pidentänyt tätä määräaikaa 30 päivällä kyseisen puitepäätöksen 17 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja määrännyt asianomaisen säilössä pitämisen jatkamisesta. Kyseinen tuomioistuin oli kuitenkin tämän jälkeen päättänyt lykätä asian käsittelyä toistaiseksi odottaessa unionin tuomioistuimen vastausta ennakkoratkaisupyynnöön asiassa RO (C-327/18 PPU).²² Samaan aikaan kyseinen Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen oli vaatinut, että hänen säilössä pitämisensä keskeytetään, koska hänen kiinni ottamisestaan oli kulunut 90 päivää.

Tässä yhteydessä rechtbank Amsterdam pohti asianomaisen säilössä pitämisen jatkamista puitepäätöksen 2002/584 ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 6 artiklan, jossa määrätään oikeudesta vapauteen ja turvallisuuteen, kannalta. Kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön²³ nojalla tällainen henkilö on vapautettava, kun hänen kiinni ottamisestaan on kulunut 90 päivää. Tätä lainsäädäntöä on kuitenkin tulkittu siten, että henkilön säilössä pitämistä voidaan jatkaa, jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen päättää esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön tai odottaa vastausta toisen täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen esittämään ennakkoratkaisupyynnöön. Näissä molemmissa tilanteissa 90 päivän määräajan on katsottava keskeytyvän.

Rechtbank Amsterdam pyysi ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä ja vetosi siihen, että asianomainen henkilö oli säilössä Alankomaissa ainoastaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella ja että se ei voinut ottaa kantaa tämän toimenpiteen keskeyttämistä koskevaan hakemukseen ennen kuin unionin tuomioistuin on ratkaissut kyseisen ennakkoratkaisupyynnön. Unionin tuomioistuin palautti mieleen vakiintuneen oikeuskäytäntönsä, jonka mukaan on otettava huomioon se, että asianomaiseen henkilöön kohdistuu vapaudenmenetys ja että hänen pitämisensä säilössä riippuu pääasian ratkaisusta; hänen tilannettaan on arvioitava sellaisena kuin se on ennakkoratkaisupyynnön käsittelemiseksi kiireellisessä menettelyssä tehdyn pyynnön tutkinta-ajankohtana. Unionin tuomioistuin katsoi tässä tapauksessa, että edellytykset täyttyivät, ja päätti näin ollen soveltaa kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä (30 ja 31 kohta).

Tämän jälkeen rechtbank Amsterdam kuitenkin ilmoitti unionin tuomioistuimelle, että se oli määrännyt kyseisen säilössä pitämisen keskeyttämisestä tietyin ehdoin siihen saakka, kunnes

²² Tässä asiassa on annettu [tuomio 19.9.2018, RO \(C-327/18 PPU, EU:C:2018:733\)](#).

²³ Luovuttamisesta annettu laki (Overleveringswet; Stb. 2004, nro 195).

asianomaisen henkilön luovuttamisesta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tehdään päätös. Sen laskelmien mukaan näet 90 päivän määräaika oli päättynyt, kun otetaan huomioon se ajanjakso, jonka osalta kyseisen määräajan kuluminen oli keskeytetty. Tässä tilanteessa unionin tuomioistuin katsoi, ettei asia ollut enää kiireellinen ja että tämän vuoksi ei ollut enää syytä jatkaa sen käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

2.3 Perusoikeuksien loukkaamisen vaara

Tuomio 16.2.2017, C. K. ym. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127)

Tässä asiassa Syyrian kansalainen ja Egyptin kansalainen olivat saapuneet Euroopan unionin alueelle Kroatian tasavallan myöntämän viisumin turvin, minkä jälkeen he olivat tehneet turvapaikkahakemukset Slovenian tasavallalle. Slovenian viranomaiset olivat tehneet Kroatian viranomaisille heidän vastaanottoaan koskevan pyynnön, koska Kroatian tasavalta oli Dublin III -asetuksen nojalla heidän hakemustensa käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio. Kroatian tasavalta hyväksyi pyynnön. Kyseinen Syyrian kansalainen oli kuitenkin raskaana, minkä vuoksi siirtoa Kroatiaan täytyi lykätä lapsen syntymään saakka. Asianomaiset henkilöt vastustivat tätä siirtoa ja vetosivat siihen, että heidän siirtonsa vaikuttaisi kielteisesti kyseisen Syyrian kansalaisen terveydentilaan, mikä voisi vaikuttaa myös vastasyntyneen lapsen hyvinvointiin, ja että he olivat joutuneet rasististen puheiden ja väkivallan kohteeksi Kroatiassa. Siirtopäätös kumottiin ensin ensimmäisen asteen tuomioistuimessa ja taas pysytettiin muutoksenhakuasteessa Vrhovno sodiščessa (ylin tuomioistuin, Slovenia). Ustavno sodišče (perustuslakituomioistuin, Slovenia), jonka käsiteltäväksi asianomaiset henkilöt saattoivat asian, kuitenkin kumosi kyseisen tuomioistuimen tuomion ja palautti asian sen käsiteltäväksi.

Tässä yhteydessä Vrhovno sodišče pyysi unionin tuomioistuinta täsmentämään Dublin III -asetuksen 17 artiklassa säädettyä harkintavaltalauseketta, jonka mukaan poikkeuksellisesti jäsenvaltio voi käsitellä siellä jätetyn kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen siinäkin tapauksessa, ettei se tässä asetuksessa määriteltyjen perusteiden mukaan ole vastuussa hakemuksen käsittelystä.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi myös asian käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä ja totesi, että kun otetaan huomioon kyseisen Syyrian kansalaisen terveydentila, hänen asemaansa koskeva kysymys pitäisi ratkaista mahdollisimman nopeasti. Unionin tuomioistuin katsoi, ettei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että valittajat siirrettäisiin Kroatiaan ennen kuin tavanomainen ennakkoratkaisumenettely päättyisi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vastasi unionin tuomioistuimen esittämään selvennyspyyntöön,²⁴ että vaikka ensimmäisen asteen tuomioistuin oli määrännyt asianomaisia henkilöitä koskevan siirtopäätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä, millään tuomioistuimen toimenpiteellä ei lykätty tämän päätöksen täytäntöönpanoa kansallisen menettelyn tässä vaiheessa (49 ja 50 kohta). Unionin tuomioistuin hyväksyi siten kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön.

24 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 101 artiklan 1 kohdan nojalla esitetty pyyntö.

Tuomio 7.3.2017 (suuri jaosto), X ja X (C-638/16 PPU, EU:C:2017:173)²⁵

Aviopuolisot, jotka ovat Syyrian kansalaisia, ja heidän kolme lastaan olivat hakeneet Belgian suurlähetystössä Libanonissa humanitaarisista syistä myönnettävää viisumia asetuksen N:o 810/2009²⁶ (jäljempänä viisumisäännöstö) 25 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla, minkä jälkeen he olivat palanneet Syyriaan. Nämä hakemukset koskivat alueellisesti rajoitettujen viisumien myöntämistä, jotta perhe voisi lähteä Syyriasta ja tehdä myöhemmin turvapaikkahakemuksen Belgiassa. Kantajat korostivat, että yksi heistä oli joutunut terroristiryhmän kaappaamaksi ja kidutetuksi, kunnes hänet oli vapautettu lunnaita vastaan. He painottivat yleisesti Syyrian turvallisuustilanteen heikkenemistä sekä sitä, että he olivat vaarassa joutua vainotuiksi, koska he kuuluivat ortodoksiseen kristilliseen yhteisöön. Heidän hakemuksensa oli hylätty muun muassa sillä perusteella, että heillä oli tarkoitus oleskella Belgiassa yli 90 päivää ja etteivät Belgian ulkomaanedustuksen toimipaikat kuulu niihin viranomaisiin, joille ulkomaalainen voi jättää turvapaikkahakemuksen.

Conseil du contentieux des étrangers (ulkomaalaisasioiden valituslautakunta, Belgia), jolle tästä hylkäämisestä valitettiin, pohti jäsenvaltioille tässä yhteydessä jätetyn harkintavallan laajuutta, kun otetaan huomioon muun muassa perusoikeuskirjasta ja erityisesti sen 4 artiklasta (kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen ja kohtelun kielto) ja 18 artiklasta (oikeus turvapaikkaan) johtuvat velvoitteet. Se esitti unionin tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä.

Conseil du contentieux des étrangers pyysi myös asian käsittelemistä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Se vetosi aseellisesta konfliktista johtuvaan Syyrian dramaattiseen tilanteeseen, kantajien lasten hyvin nuoreen ikään, kantajien ortodoksiseen kristilliseen yhteisöön kuulumisesta johtuvaan erityiseen haavoittuvaisuuteen ja siihen, että asia oli saatettu sen käsiteltäväksi täytäntöönpanon lykkäämistä koskevassa äärimmäisen kiireellisessä menettelyssä. Se täsmensi tältä osin, että pääasian käsittely oli lykkäytyneenä tämän ennakkoratkaisupyynnön vaikutuksesta (30 ja 31 kohta).

Unionin tuomioistuin hyväksyi pyynnön asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Se korosti, että asiassa ei ollut kiistetty sitä, että ainakin ennakkoratkaisupyynnön käsittelyä kiireellisessä menettelyssä koskevan pyynnön käsittelyajankohtana kantajat olivat todellisessa vaarassa joutua epäinhimillisen tai halventavan kohtelun uhreiksi. Unionin tuomioistuimen mukaan tätä on pidettävä sellaisena seikkana, jonka vuoksi asia on kiireellinen siten, että kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltaminen on perusteltua (33 kohta).

Määräys 27.9.2018, FR (C-422/18 PPU, ei julkaistu, EU:C:2018:784)

Nigerian kansalainen oli tehnyt turvapaikkahakemuksen Italiassa. Hakemuksensa tueksi hän vetosi siihen, että hän oli joutunut lähtemään kotimaastaan, koska kansallisille viranomaisille oli

25 Tämä tuomio on selostettu vuoden 2017 vuosikertomuksessa, s. 42.

26 Yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta 13.7.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 810/2009 (viisumisäännöstö) (EUVL 2009, L 243, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.6.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 610/2013 (EUVL 2013, L 182, s. 1).

paljastunut, että hänellä oli homoseksuaalinen suhde, ja tästä syystä hän oli vaarassa tulla pidätetyksi ja säilöön otetuksi. Toimivaltaisen viranomaisen hylättyä hänen turvapaikkahakemuksensa ja Tribunale di Milanon (Milanon alioikeus, Italia) pysytettyä tämän hylkäämispäätöksen kyseinen Nigerian kansalainen teki kassaatiovalituksen ja toimitti Tribunale di Milanolle välimiehakemuksen, jossa hän vaati sen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä. Kansallisen lainsäädännön²⁷ mukaan tämän tuomioistuimen on kuitenkin ratkaistava tällainen täytäntöönpanon lykkäämistä koskeva vaatimus arvioimalla sen päätöksestä tehdyn valituksen perusteiden perusteltavuutta eikä arvioimalla tälle hakijalle kyseisen päätöksen täytäntöönpanosta aiheutuvan vakavan ja korjaamattoman vahingon vaaraa.

Tribunale di Milano kysyi unionin tuomioistuimelta, onko tämä kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva direktiivin 2013/13²⁸ säännösten kanssa, kun niitä luetaan yhdessä perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa, jossa taataan oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista. Se totesi, että kantajan oli lähdettävä välittömästi Italiasta ja että hänet voitiin milloin tahansa karkottaa Nigeriaan, jossa hän olisi vakavassa vaarassa tulla tuomituksi kuolemaan, kidutetuksi tai kohdelluksi tai rangaistuksi muulla epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korosti lisäksi, että unionin tuomioistuimen antamalla vastauksella voi olla ratkaiseva vaikutus siihen, voiko kantaja jäädä Italiaan siihen asti, kunnes hänen kassaatiovalituksensa on ratkaistu (24 ja 25 kohta). Unionin tuomioistuin totesi tässä yhteydessä, ettei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kantaja karkotetaan Nigeriaan ennen tavanomaisen ennakkoratkaisumenettelyn päättymistä, ja päätti näin ollen hyväksyä kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön (27 kohta).

Tuomio 17.10.2018, UD (C-393/18 PPU, EU:C:2018:835)

Avioiduttuaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen kanssa Bangladeshin kansalainen oli saanut viisumin, jonka perusteella hän saattoi asettua Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Aviopari oli sittemmin matkustanut Bangladeshiin kyseisen Bangladeshin kansalaisen raskauden aikana. Heidän tyttärensä syntyi siellä eikä ole oleskellut milloinkaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jonne lapsen isä oli palannut yksin. Äidin väitteiden, jotka isä on kiistänyt, mukaan isä oli houkutellut äidin lähtemään synnyttämään kolmanteen maahan ja saanut hänet pakottamalla jäämään sinne lapsen kanssa ilman kaasua, sähköä, puhdasta vettä ja mitään toimeentuloa, yhteisöön, jossa hänet on leimattu. Äiti nosti kanteen High Court of Justice (England and Wales), Family Division (Englannin ja Walesin alioikeus, perheosasto, Yhdistynyt kuningaskunta), jotta tämä tuomioistuin määräisi lapsen valtion holhottavaksi ja huollettavaksi ja määräisi heidät palaamaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

27 Pakolaisaseman myöntämistä tai poistamista koskeissa menettelyissä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista annetun direktiivin 2005/85/EY täytäntöönpanosta 25.1.2008 annettu asetus nro 25 (Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato; GURI nro 40, 16.2.2008), sellaisena kuin se on muutettuna kansainvälistä suojelua koskevien menettelyjen nopeuttamista koskevista kiireellisistä toimenpiteistä sekä laittoman maahanmuuton estämisestä 17.2.2017 annetulla asetuksella nro 13 (decreto-legge n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonche' per il contrasto dell'immigrazione illegale; GURI nro 40, 17.2.2017), sellaisena kuin se on laiksi muunnettuna ja muutettuna 13.4.2017 annetulla lailla nro 46.

28 Kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/32/EU (EUVL 2013, L 180, s. 60).

Kyseinen tuomioistuin katsoi, että aluksi on ratkaistava kysymys sen toimivallasta antaa lasta koskeva ratkaisu, mikä edellyttää sen selvittämistä, voidaanko asetuksen N:o 2201/2003 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun lapsen asuinpaikan katsoa olevan Yhdistyneessä kuningaskunnassa, vaikka tämä ei ole koskaan ollut kyseisessä jäsenvaltiossa. Kyseinen tuomioistuin pohti lisäksi, onko asian olosuhteilla, erityisesti isän käyttäytymisellä ja äidin tai lapsen perusoikeuksien loukkauksella, vaikutusta tämän asuinpaikan käsitteen kannalta.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esitti myös kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön, jonka unionin tuomioistuin hyväksyi. Unionin tuomioistuin totesi aluksi, että jos isän osoitetaan käyttäneen pakkoa äitiin, lapsen nykyinen hyvinvointi on vaarantunut olennaisesti. Viivästyminen tuomioistuimen ratkaisujen antamisessa lapsen osalta pitkittäisi nykyistä tilannetta ja saattaisi siten haitata vakavasti tai jopa peruuttamattomasti kyseisen lapsen kehitystä. Unionin tuomioistuin toi tämän jälkeen esille, että jos lapsi palaa mahdollisesti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, tällainen viivästys saattaisi myös heikentää lapsen integroitumista uuteen perheympäristöönsä ja sosiaaliseen ympäristöönsä. Unionin tuomioistuin korosti vielä, että lapsen hyvin nuori ikä (vuosi ja kaksi kuukautta ennakkoratkaisupyynnön tekemisajankohtana) tekee hänet erityisen herkäksi hänen kehityksensä ja kasvunsa kannalta (26 ja 27 kohta).

II. Nopeutettu menettely

1. Perusteet nopeutetun menettelyn soveltamiselle

1.1 Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan tulkinnan alan luonne ja arkaluonteisuus

*Määräys 22.2.2008, Kozłowski (C-66/08, ei julkaistu, EU:C:2008:116)*²⁹

Pääasia koski Puolan kansalaista, joka oli oleskellut useiden vuosien ajan, tosin ei yhtäjaksoisesti ja todennäköisesti laittomasti, Saksassa, jossa hän suoritti parhaillaan vankeusrangaistusta. Puolalainen tuomioistuin oli antanut kyseisestä henkilöstä eurooppalaisen pidätysmääräyksen hänelle aikaisemmin määrätyn vankeusrangaistuksen täytäntöönpanemista varten. Tässä yhteydessä Oberlandesgericht Stuttgart (osavaltion ylioikeus, Stuttgart, Saksa), jonka oli lausuttava asianomaisen henkilön luovuttamisesta Puolan oikeusviranomaisille, pohti puitepäätöksen 2002/584 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetun vakinaista asumista tai oleskelua koskevan edellytyksen tulkintaa. Kyseisessä säännöksessä säädetään eurooppalaisen pidätysmääräyksen ehdottomasta kieltäytymisperusteesta, kun etsitty henkilö "oleskelee täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, on sen kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti" ja tämä valtio sitoutuu panemaan ulkomaisen rangaistuksen itse täytäntöön.

²⁹ [Tuomio 17.7.2008, Kozłowski \(C-66/08, EU:C:2008:437\)](#), on selostettu vuoden 2008 vuosikertomuksessa, s. 55.

Oberlandesgericht Stuttgart pyysi ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä kiireellisessä menettelyssä, koska asianomaisen henkilön vankeusajan Saksan alueella oli määrä päättävä pian ja koska lisäksi tämä voisi päästä ennenaikaiseen vapauteen.

Todettuaan, että pyyntöä asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, jota ei voitu soveltaa tässä tapauksessa, oli pidettävä nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä koskevana pyyntönä,³⁰ unionin tuomioistuimen presidentti totesi, että tähän asiaan liittyy tulkintaongelmia, jotka koskevat unionin lainsäätäjän toiminnan arkaluonteista alaa ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen toiminnan keskeisiä seikkoja, joihin unionin tuomioistuimen on otettava kantaa ensimmäistä kertaa. Pyydetyllä tulkinnalla voi olla yleisiä seurauksia sekä viranomaisille, joiden on tehtävä yhteistyötä eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhteydessä, että epävarmassa tilanteessa olevien etsittyjen henkilöiden oikeuksiin. Unionin tuomioistuimen presidentti katsoi, että täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella voisi nopean vastauksen avulla olla parhaat mahdolliset edellytykset ottaa kantaa sille osoitettuun palauttamispyyntöön ja siten mahdollisuus noudattaa mahdollisimman pian puitepäätöksen 2002/584 nojalla sillä olevia velvoitteita (11 ja 12 kohta). Se päätti siten käsitellä asian nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä.

1.2 Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan oikeudellisen epävarmuuden erityinen vakavuus

***Määräys 4.10.2012, Pringle (C-370/12, ei julkaistu, EU:C:2012:620)*³¹**

Tämä asia liittyy euroalueella vuonna 2010 syntyneen finanssikriisin seurauksena perustettuun Euroopan pysyvään vakausmekanismiin (EVM). Tämän kansainvälisen rahoituslaitoksen tehtävänä on hankkia rahoitusta ja antaa vakaustukea niille euroalueen jäsenvaltioille, joilla on tai joille uhkaa tulla vakavia rahoitusongelmia. Irlannin parlamentin jäsen oli tässä tapauksessa nostanut kanteen Irlannin hallitusta vastaan. Hän vetosi päätöksen 2011/199³² pätemättömyyteen ja väitti, että ratifioimalla tai hyväksymällä Euroopan vakausmekanismin perustamisesta 2.2.2012 tehdyn sopimuksen³³ Irlanti sitoutuisi velvoitteisiin, jotka eivät sovi yhteen niiden sopimusten kanssa, joihin Euroopan unioni perustuu.

Tässä yhteydessä Supreme Court (ylin tuomioistuin, Irlanti) saattoi asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja pyysi nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista vedoten siihen, että muiden Euroopan vakausmekanismin jäsenten ja erityisesti rahoitustukea tarvitsevien jäsenten kannalta oli ensiarvoisen tärkeää, että Irlanti ratifioi EVM-sopimuksen ajallaan. Vaikka tällä välin Irlanti oli kaikkien muiden EVM-sopimuksen allekirjoittajavaltioiden tavoin ratifioinut tämän sopimuksen, unionin tuomioistuimen presidentti totesi, että tässä asiassa esitetyissä

30 Ks. edellä tämän muistion I osan, jonka otsikkona on "Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely", kohta "1: Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala".

31 [Tuomio 27.11.2012, Pringle \(C-370/12, EU:C:2012:756\)](#), on selostettu vuoden 2012 vuosikertomuksessa, s. 50 ja 51.

32 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 136 artiklan muuttamisesta niitä jäsenvaltioita koskevaa vakausmekanismia varten, joiden rahayksikkö on euro, 25.3.2011 tehty Eurooppa-neuvoston päätös 2011/199/EU (EUVL 2011, L 91, s. 1).

33 Euroopan vakausmekanismin perustamisesta tehty sopimus tehtiin Brysselissä (Belgia) 2.2.2012 Belgian kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Viron tasavallan, Irlannin, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Italian tasavallan, Kyproksen tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Maltan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan ja Suomen tasavallan välillä. Se tuli voimaan 27.9.2012.

ennakkoratkaisukysymyksissä tuli esille epävarmuus kyseisen sopimuksen pätevydestä. Unionin tuomioistuimen presidentti korosti sopimuksen tekemiseen liittyviä finanssikriisin poikkeuksellisia olosuhteita ja katsoi, että nopeutettu ennakkoratkaisumenettely oli tarpeen tämän EVM-sopimuksen tavoitteen eli euroalueen rahoitusvakauden turvaamisen vaarantavan epävarmuuden poistamiseksi mahdollisimman pian (6–8 kohta).

Määräys 15.2.2017, Mengesteab (C-670/16, ei julkaistu, EU:C:2017:120)³⁴ ja määräys 15.2.2017, Jafari (C-464/16, ei julkaistu, EU:C:2017:138)³⁵

Asiassa Mengesteab (C-670/16) Eritrean kansalainen oli hakenut turvapaikkaa Saksan viranomaisilta, jotka olivat antaneet hänelle todistuksen turvapaikanhakijaksi ilmoittautumisesta, sillä Saksan oikeudessa³⁶ erotetaan toisistaan vaihe, jossa turvapaikkaa pyydetään ja jossa annetaan tällainen todistus, ja virallinen turvapaikkahakemus. Kun asianomainen henkilö oli lopulta voinut jättää tällaisen turvapaikkahakemuksen yhdeksän kuukautta myöhemmin, Saksan viranomaiset olivat pyytäneet Italian viranomaisia ottamaan hänet vastaan, koska Italian tasavalta on Dublin III -asetuksen mukaisesti hänen hakemuksensa käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio. Kyseisen henkilön turvapaikkahakemus jätettiin siten tutkimatta ja hänet määrättiin siirrettäväksi Italiaan. Verwaltungsgericht Minden (Mindenin hallintotuomioistuin, Saksa), jolle tästä siirtopäätöksestä oli valitettu, pohti sitä, onko turvapaikanhakijan mahdollista vedota vastaanottopyynnön esittämistä koskevien määräaikojen päättymiseen, sekä näiden määräaikojen laskemista koskevia sääntöjä. Dublin III -asetuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaan silloin, jos määräaikoja ei ole noudatettu, vastuu hakemuksen käsittelystä siirtyy jäsenvaltiolle, jossa hakemus on jätetty. Verwaltungsgericht Minden totesi, että tällaiset viivästykset olivat Saksassa erittäin yleisiä turvapaikanhakijoiden lukumäärän lisääntyttyä epätavanomaisen paljon vuodesta 2015.

Asiassa Jafari (C-646/16) afganistanilaisen perheen jäsenet olivat ylittäneet Serbian ja Kroatian välisen rajan. Kroatian viranomaiset olivat tämän jälkeen järjestäneet heidän kuljetuksensa Slovenian rajalle tarkoituksenaan auttaa heitä pääsemään muihin jäsenvaltioihin, jotta he voisivat tehdä siellä kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, jonka perhe teki Itävallassa. Koska Dublin III -asetuksessa kuitenkin säädetään, että hakemuksen käsittelystä on vastuussa jäsenvaltio, jonka ulkoraja on ylitetty luvottomasti, Itävallan viranomaiset pyysivät Kroatian viranomaisia ottamaan kyseiset henkilöt vastaan. Perheen hakemukset siis hylättiin ja heidät määrättiin siirrettäviksi Kroatiaan. Verwaltungsgerichtshof (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta), jolle näistä päätöksistä annetusta tuomiosta oli valitettu, kysyi unionin tuomioistuimelta, miten Dublin III -asetuksen 12 ja 13 artiklassa säädettyjä edellytyksiä, jotka koskevat oleskelulupien tai viisumien myöntämistä ja maahantuloa ja/tai oleskelua, on sovellettava.

Molemmat ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet pyysivät nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista, ja unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi pyynnöt.

34 [Tuomio 26.7.2017, Mengesteab \(C-670/17, EU:C:2017:587\)](#), on selostettu vuoden 2017 vuosikertomuksessa, s. 43 ja 44.

35 [Tuomio 26.7.2017, Jafari \(C-646/17, EU:C:2017:586\)](#), on selostettu vuoden 2017 vuosikertomuksessa, s. 45 ja 46.

36 Turvapaikkalaki (Asylgesetz), sellaisena kuin se on julkaistu 2.9.2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798).

Näissä molemmissa asioissa unionin tuomioistuimen presidentti totesi aluksi, että yleensä se, että ratkaisu, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on annettava saatettuaan ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, saattaa koskea suurta määrää henkilöitä tai oikeudellisia tilanteita, ei sellaisenaan voi olla poikkeustapaus, jonka vuoksi nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn käyttäminen olisi perusteltua (määräys 15.2.2017, Mengesteab, C-670/16, ei julkaistu, EU:C:2017:120, 10 kohta ja määräys 15.2.2017, Jafari, C-646/16, ei julkaistu, EU:C:2017:138, 10 kohta).

Hän lisäsi kuitenkin, että tämä seikka ei ole tässä tapauksessa ratkaiseva, koska esitettyjen ennakkoratkaisukysymysten koskettamien asioiden lukumäärä on sellainen, että epävarmuus niiden lopputuloksesta voi estää Dublin III -asetuksella käyttöön otetun järjestelmän toiminnan ja vaarantaa siten unionin lainsäätäjän SEUT 78 artiklan perusteella käyttöön ottaman yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän. Nämä tapaukset liittyvät uuteen asiayhteyteen, jossa Saksassa, Itävallassa ja yleensä unionissa on rekisteröity poikkeuksellisen suuri määrä turvapaikkahakemuksia vastaavissa olosuhteissa kuin ne, joista tässä on kyse. Näissä tapauksissa tulee esille tulkintaongelmia, jotka liittyvät suoraan tähän asiayhteyteen ja koskevat Dublin III -asetuksella käyttöön otetun järjestelmän keskeisiä seikkoja ja joihin unionin tuomioistuimen on otettava kantaa ensimmäistä kertaa. Unionin tuomioistuimen vastauksella voi siis olla yleisiä seurauksia kansallisille viranomaisille, joiden on tehtävä yhteistyötä tämän asetuksen soveltamiseksi (määräys 15.2.2017, Mengesteab, C-670/16, ei julkaistu, EU:C:2017:120, 11–13 kohta ja määräys 15.2.2017, Jafari, C-646/16, ei julkaistu, EU:C:2017:138, 11–13 kohta).

Unionin tuomioistuimen presidentin mukaan tästä seuraa, että pääasioissa kyseessä olevien kaltaisten turvapaikkahakemusten käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseen liittyvän epävarmuuden vuoksi toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät voi määrätä tarvittavista hallinnollisista ja talousarviotoimenpiteistä varmistaakseen unionin oikeudesta ja kyseisten jäsenvaltioiden kansainvälisistä sitoumuksista seuraavien vaatimusten mukaisesti näiden hakemusten käsittelyn ja niiden turvapaikanhakijoiden vastaanoton, joista ne ovat mahdollisesti vastuussa. Tässä poikkeuksellisessa kriisitilanteessa on tarpeen turvautua nopeutettuun ennakkoratkaisumenettelyyn, jotta voidaan mahdollisimman pian poistaa tämä yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän asianmukaista toimintaa vaarantava epävarmuus, ja näin noudatetaan myös perusoikeuskirjan 18 artiklaa (määräys 15.2.2017, Mengesteab, C-670/16, ei julkaistu, EU:C:2017:120, 15 ja 16 kohta ja määräys 15.2.2017, Jafari, C-646/16, ei julkaistu, EU:C:2017:138, 14 ja 15 kohta).

Määräys 28.2.2017, M.A.S. ja M.B. (C-42/17, ei julkaistu, EU:C:2017:168)³⁷

Kaksi italialaista tuomioistuinta oli saattanut Corte costituzionalen (perustuslakituomioistuin, Italia) käsiteltäväksi perustuslainmukaisuutta koskevan kysymyksen, joka koski rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen loukkaamista sovellettaessa tuomioon Taricco ym.³⁸ perustuvaa sääntöä niissä vireillä olevissa rikosoikeudenkäynneissä. On syytä muistaa, että kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin totesi, että sen yksilöimissä kahdessa tapauksessa Italian arvonlisäverorikoksiin sovellettavat vanhentumissäännökset olivat omiaan merkitsemään

37 [Tuomio 5.12.2017, M.A.S. ja M.B. \(C-42/17, EU:C:2017:936\)](#), on selostettu vuoden 2017 vuosikertomuksessa, s. 31 ja 32.

38 [Tuomio 8.9.2015 \(C-105/14, EU:C:2015:555\)](#).

sellaisten velvollisuuksien laiminlyöntiä, jotka jäsenvaltioille on asetettu SEUT 325 artiklan 1 ja 2 kohdalla. Unionin tuomioistuin katsoi siten, että näissä tapauksissa toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä oli antaa SEUT 325 artiklan 1 ja 2 kohdalle täysi oikeusvaikutus jättämällä tarvittaessa soveltamatta kyseisiä kansallisen oikeuden säännöksiä.

Italialaiset tuomioistuimet katsoivat tässä tapauksessa kyseisessä tuomiossa vahvistetun säännön mukaisesti, että niiden oli jätettävä huomiotta rikoslaisissa (codice penale) säädetty vanhentumisaika ja otettava kantaa oikeusriitojen asiasisältöön. Corte costituzionale epäili kuitenkin sitä, onko tällainen ratkaisu yhteensopiva rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kanssa, sellaisena kuin siitä säädetään Italian perustuslaissa ja se on itse sitä tulkinnut. Tässä periaatteessa edellytetään, että rikosoikeudelliset säännökset määritetään täsmällisesti ja että ne eivät ne voi olla taannehtivia.

Corte costituzionale pyysi ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä ja väitti, että unionin oikeudelle annettavan tulkinnan osalta oli syntynyt vahvasti epävarma tilanne, että tämä epävarmuus vaikutti vireillä oleviin rikosoikeudenkäynteihin ja että sen poistaminen oli kiireellistä (6 kohta). Unionin tuomioistuimen presidentti totesi tältä osin, että ensi tilassa annettavalla vastauksella voitaisiin poistaa tämä epävarmuus ja että koska tämä epävarmuus koski kansalliseen valtiosääntöoikeuteen ja unionin oikeuteen liittyviä perustavanlaatuisia kysymyksiä, nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltaminen oli perusteltua (8 ja 9 kohta).

Määräys 26.9.2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18, ei julkaistu, EU:C:2018:786) ja määräys 15.11.2018, komissio v. Puola (C-619/18, EU:C:2018:910)

Nämä molemmat asiat koskevat Puolan uuden lain³⁹ yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa. Tällä lailla, joka tuli voimaan 3.4.2018, alennettiin Sąd Najwyższyn (ylin tuomioistuin, Puola) jäsenten eläkeikää 70 vuodesta 65 vuoteen ja vahvistettiin edellytykset, joiden täyttyessä nämä jäsenet voivat mahdollisesti saada luvan hoitaa edelleen tehtäviään. Kyseisen lain mukaan sitä sovelletaan virassa oleviin tuomareihin, jotka on nimitetty Sąd Najwyższyyn ennen sen voimaantuloa, ja siinä annetaan Puolan tasavallan presidentille harkintavaltaa jatkaa näiden tuomareiden aktiivista lainkäyttötehtävää heidän täytettyään 65 vuotta.

Asiassa Zakład Ubezpieczeń Społecznych (C-522/18) Sąd Najwyższyn tavallinen ratkaisukokoonpano oli ennen asian ratkaisua esittänyt kysymyksiä kyseisen tuomioistuimen laajennetulle kokoonpanolle. Näiden kysymysten alustavassa tarkastelussa Sąd Najwyższy totesi, että kyseinen laki mahdollisesti vaikutti sen laajennetun kokoonpanon kahden jäsenen toimikauteen. Sąd Najwyższyn laajennettu kokoonpano ilmoitti kuitenkin epäilevänsä, onko tämä laki yhteensopiva unionin oikeuden kanssa muun muassa siltä osin kuin kyse on oikeusvaltioperiaatteen, tuomareiden erottamattomuuden ja riippumattomuuden periaatteiden sekä ikään perustuvan syrjinnän kieltoa koskevan periaatteen mahdollisesta loukkaamisesta. Se katsoi myös, että asiassa oli tarpeen saada unionin tuomioistuimen selvitys, ja toimitti sille ennakkoratkaisupyynnön. Se pyysi myös nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja väitti, että pyydetty unionin oikeuden tulkinta oli olennaisen tärkeää, jotta se saattoi käyttää

39 Ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annettu laki (Ustawa o Sądzie Najwyższym; Dz. U. 2018, järjestysnumero 5).

toimivaltaansa laillisesti ja oikeusvarmuuden periaatteen mukaisesti (määräys 26.9.2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, ei julkaistu, EU:C:2018:786, 12 kohta).

Samaan aikaan asiassa komissio v. Puola (C-619/18) komissio nosti Puolan tasavaltaa vastaan SEUT 258 artiklaan perustuvan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, koska se katsoi, että Puolan tasavalta ei ollut noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisia velvoitteitaan kyseisen lain antaessaan. Komissio pyysi myös, että asia käsiteltäisiin nopeutetussa menettelyssä niiden epäilyjen vuoksi, joita sillä oli Sąd Najwyższym kyyystä sinällään antaa edelleen ratkaisuja kunnioittaen jokaisella yksityisellä olevaa perusoikeutta riippumattomaan tuomioistuimeen (määräys 15.11.2018, komissio v. Puola, C-619/18, EU:C:2018:910, 20 kohta).

Unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi molemmat pyynnöt. Hän korosti ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ja komission esille tuoman epävarmuuden vakavuutta ja totesi, että tämä epävarmuus voidaan poistaa ensi tilassa annettavalla vastauksella.

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi epävarmuuden vakavuudesta, että tämä epävarmuus koskee unionin oikeuden merkittäviä kysymyksiä, jotka liittyvät muun muassa oikeuslaitoksen riippumattomuuteen, ja seurauksia, joita kyseisen oikeuden tulkinnalla voi olla Puolan ylimmän tuomioistuimen itse kokoonpanon ja toimintaedellytysten osalta. Unionin tuomioistuimen presidentti huomautti, että tuomareiden riippumattomuuden vaatimus on osa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä, ja kyseisellä oikeudella on ensisijainen merkitys sen takaajana, että suojataan kaikkia niitä oikeuksia, joita yksityisillä on unionin oikeuden nojalla, ja että turvataan ne jäsenvaltioille yhteiset arvot, jotka on vahvistettu SEU 2 artiklassa ja joihin kuuluu muun muassa oikeusvaltiota koskeva arvo. Unionin tuomioistuimen presidentti korosti, että käsiteltävissä asioissa kyseellä olevalla epävarmuudella voi olla myös vaikutusta sen tuomioistuinten välisen yhteistyön järjestelmän toiminnalle, jota edustaa SEUT 267 artiklan mukainen ennakkoratkaisumenettely, joka on Euroopan unionin tuomioistuinjärjestelmän kantava voima. Kansallisten tuomioistuinten ja etenkin asiaa ylimpänä oikeusasteena käsittelevien tuomioistuinten, kuten Sąd Najwyższym, riippumattomuus on keskeistä (määräys 26.9.2018, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, C-522/18, ei julkaistu, EU:C:2018:786, 15 kohta ja määräys 15.11.2018, komissio v. Puola, C-619/18, EU:C:2018:910, 21, 22 ja 25 kohta).

On vielä syytä tuoda esille, että määräyksessään komissio v. Puola⁴⁰ unionin tuomioistuimen presidentti vastasi myös Puolan tasavallan väitteisiin, joiden mukaan asian käsitteleminen nopeutetussa menettelyssä loukkaisi sen puolustautumisoikeuksia. Puolan tasavalta kritisoi sitä, että vastaajavaltion on esitettävä kaikki argumenttinsa yhdessä ainoassa kirjelmässä ja että menettelyssä ei toimiteta vastauskirjelmää. Se väitti myös, että komissio on viivytellyt asian saattamista unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ja että kyseistä viivettä ei voida hyvittää sen menettelyllisten oikeuksien rajoittamisella (17 kohta). Unionin tuomioistuimen presidentti huomautti, että nopeutettua menettelyä sovellettaessa kannetta ja vastinetta voidaan täydentää vastauksella ainoastaan, jos unionin tuomioistuimen presidentti esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan pitää sitä tarpeellisena. Kuitenkin olettaen, että vastauksen jättämiseen ei anneta lupaa, asiassa ei ilmene, miten vastaaja voisi tällaisen vastauksen ja siis

40 [Määräys 15.11.2018 \(C-619/18, EU:C:2018:910\)](#).

sellaisten argumenttien ja yksityiskohtien puuttuessa, joilla täydennetään niitä kanteessa esitettyjä väitteitä ja yksityiskohtia, joihin vastaajalla on ollut kaikki mahdollisuudet vastata vastineessaan, väittää, että sen puolustautumisoikeuksia on heikennetty siitä syystä, ettei se ole voinut toimittaa vastausta. Lisäksi unionin tuomioistuimen presidentti huomautti, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista koskevia menettelyjä unionin tuomioistuimessa edeltää oikeudenkäyntiä edeltävä menettely, jonka kuluessa asianosaisilla on tilaisuus esittää argumentaatio ja kehittää sitä, ja niiden on tämän jälkeen mahdollisesti kehitettävä sitä unionin tuomioistuimessa (23 ja 24 kohta).

Määräys 19.10.2018, Wightman ym. (C-621/18, EU:C:2018:851)⁴¹

Tämä asia tuli vireille sen jälkeen, kun Prime Minister (pääministeri, Yhdistynyt kuningaskunta) oli ilmoittanut 29.3.2017 Eurooppa-neuvostolle Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan aikomuksesta erota unionista SEU 50 artiklan mukaisesti. Tässä yhteydessä pääasian hakijat, joihin kuuluu yksi Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Irelandin (Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti) jäsen, kaksi Scottish Parliamentin (Skotlannin parlamentti, Yhdistynyt kuningaskunta) jäsentä ja kolme Euroopan parlamentin jäsentä, toimittivat judicial review -hakemuksen, jolla pyritään saamaan vahvistustuomio (declarator) sen täsmentämiseksi, voidaanko mainittu ilmoitus peruuttaa yksipuolisesti sekä milloin ja miten se voidaan peruuttaa.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (ylin siviilituomioistuin muutoksenhakuasteena, ensimmäinen jaosto (Skotlanti), Yhdistynyt kuningaskunta), jolle tämän hakemuksen hylkäämisestä valitettiin, hyväksyi pääasian hakijoiden pyynnön ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä. Toisin kuin ensimmäisen asteen tuomioistuin se katsoi, ettei ole akateemista eikä ennen aikaista tiedustella unionin tuomioistuimelta, onko jäsenvaltion mahdollista peruuttaa yksipuolisesti SEU 50 artiklan 2 kohdan nojalla tehty ilmoitus ennen tässä artiklassa tarkoitetun kahden vuoden määräajan päättymistä ja jäädä unioniin. Se katsoi sitä vastoin, että unionin tuomioistuimen vastauksella selvennetään niitä vaihtoehtoja, jotka parlamentin jäsenillä on harkittavinaan näistä kysymyksistä äänestettäessä.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) pyysi asian käsittelemistä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä. Se korosti pyyntönsä kiireellisyyttä, koska yhtäältä eromenettelyyn sovellettava kahden vuoden määräaika alkoi kulua 29.3.2017 ja koska toisaalta tätä asiaa koskevat keskustelut ja äänestys Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentissa on järjestettävä hyvissä ajoin ennen 29.3.2019.

Unionin tuomioistuimen presidentti katsoi, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt perusteita, jotka osoittavat kiistatta, että asia on ratkaistava kiireellisesti. Unionin tuomioistuimen presidentti muistutti tältä osin, että kun asiassa ilmenee vakavaa epävarmuutta kansalliseen valtiosääntöoikeuteen ja unionin oikeuteen liittyvistä perustavanlaatuisista kysymyksistä, tällaisen asian erityisolosuhteiden perusteella voi olla tarpeen käsitellä asia ensi tilassa. Kun otetaan huomioon se, että SEU 50 artiklan soveltamisella on perustavanlaatuisia

41 [Tuomio 10.12.2018, Wightman ym. \(C-621/18, EU:C:2018:999\)](#), joka annettiin täysistunnossa, on selostettu vuoden 2018 vuosikertomuksessa, s. 13 ja 14.

merkitystä Yhdistyneelle kuningaskunnalle ja unionin perustuslailliselle järjestelmälle, nyt käsiteltävän tapauksen erityisolosuhteet ovat unionin tuomioistuimen presidentin mukaan omiaan oikeuttamaan tämän asian käsittelemisen ensi tilassa (10 ja 11 kohta).

1.3 Perusoikeuksien loukkaamisen vaara

Määräys 15.7.2010, Purruker (C-296/10, ei julkaistu, EU:C:2010:446)

Pääasian asianosaisina olivat Saksan kansalainen ja Espanjan kansalainen, ja se koski oikeutta heidän kaksostensa huoltoon. Vanhemmat erosivat alle vuoden kuluttua lasten syntymästä ja tekivät notaarin vahvistaman sopimuksen, jonka mukaan äidin oli määrä muuttaa kotimaahansa Saksaan lasten kanssa. Lopulta tämä vei Saksaan vain toisen lapsista, kun taas toisen oli lääketieteellisistä syistä jätävä isänsä kanssa väliaikaisesti Espanjaan. Perheen tilanne ei ole tämän jälkeen muuttunut.

Vanhemmat saattoivat vireille useita eri menettelyjä. Isä vaati Espanjassa väliaikaisten toimenpiteiden määräämistä, ja hänen vaatimuksensa hyväksyttiin, vaikka vaikuttaa siltä, että tätä menettelyä voitaisiin pitää pääasian oikeudenkäyntinä, jonka tarkoituksena on saada oikeus lasten huoltajuuteen. Tämän jälkeen hän vaati Saksassa kyseisten toimenpiteiden määräämistä koskevan espanjalaisen päätöksen täytäntöönpanoa. Tämä menettely oli tuomion Purruker⁴² taustalla. Samaan aikaan äiti saatoi Saksassa vireille lasten huoltajuutta koskevan pääasiamenettelyn; asia siirrettiin Amtsgericht Stuttgartiin (Stuttgartin alioikeus, Saksa).

Viimeksi mainittu tuomioistuin kysyi unionin tuomioistuimelta, onko sovellettaessa asetuksen N:o 2201/2003 19 artiklan 2 kohtaa, joka koskee vireilläolovaikutusta vanhempainvastuuta koskevassa asiassa, tuomioistuinta, jossa on haettu väliaikaisten toimenpiteiden määräämistä (tässä tapauksessa espanjalainen tuomioistuin), pidettävä tuomioistuimena, jossa asia on ensin saatettu vireille, suhteessa toisen jäsenvaltion tuomioistuimeen, jossa on saatettu vireille pääasiaa koskeva menettely, joka koskee samaa asiaa (tässä tapauksessa Amtsgericht Stuttgart).

Amtsgericht Stuttgart pyysi myös nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja vetosi siihen, että riidanalainen kysymys eri jäsenvaltioissa saman asian käsiteltäväkseen saaneiden kahden tuomioistuimen toimivallasta ei ollut kyseiseen ajankohtaan mennessä menettelyn kestosta huolimatta helpottanut todellisen pääasiakysymyksen tutkintaa. Nämä olosuhteet vaikuttivat sen mukaan asianosaisten käyttäytymiseen lasten perhesuhteita vahingoittavalla tavalla. Lapset eivät nimittäin olleet enää kolmeen vuoteen olleet missään henkilökohtaisessa yhteydessä toisiinsa eivätkä toiseen vanhemmista. Lisäksi Amtsgericht Stuttgart totesi, että se, huolehtiiko Saksan kansalainen lapsen hoidosta, erityisesti tämän lääketieteellisestä hoidosta ja tämän kouluun ilmoittamisesta, riippuu lapsen oikeudellisesta tilanteesta. Tähän hoidosta huolehtimiseen vaikutti kyseisenä ajankohtana epäily siitä, onko espanjalaisen tuomioistuimen huoltoa koskevassa asiassa määräämä väliaikainen toimenpide pätevä ja tunnustetaanko se Saksassa. Tässä tilanteessa, kun otetaan huomioon eri menettelyjen vuoksi jo kulunut aika, unionin tuomioistuimen presidentti piti tarkoituksenmukaisena, että ennakkoratkaisua pyytäneet

42 [Tuomio 15.7.2010 \(C-256/09, EU:C:2010:437\)](#). Tämä tuomio on selostettu vuoden 2010 vuosikertomuksessa, s. 54.

tuomioistuimien saa vastauksen esitettyihin kysymyksiin ensi tilassa, mikä oikeutti siis nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn aloittamisen (7–9 kohta).

Määräys 9.9.2011, Dereci ym. (C-256/11, ei julkaistu, EU:C:2011:571)⁴³

Tässä asiassa viisi kolmansien valtioiden kansalaista halusi elää Itävallassa sellaisten perheenjäsentensä (aviopuolison, lasten tai vanhempien) kanssa, jotka ovat unionin kansalaisia ja asuvat tässä valtiossa, jonka kansalaisia he ovat. Nämä unionin kansalaiset eivät kuitenkaan olleet missään vaiheessa käyttäneet oikeuttaan liikkua vapaasti. Toisin kuin osa kyseistä kolmansien valtioiden kansalaisista he eivät myöskään olleet taloudellisesti riippuvaisia viimeksi mainituista. Näiden viiden kolmansien valtioiden kansalaisen tekemät oleskelulupahakemukset oli hylätty ja neljässä tapauksessa oli annettu karkotusmääräys ja toteutettu maastapoistamista koskevia toimenpiteitä.

Verwaltungsgerichtshof (ylin hallintotuomioistuin, Itävalta), jonka käsiteltäväksi asiat oli saatettu, pohti, voitiinko unionin tuomioistuimen tuomiossa Ruiz Zambrano⁴⁴ esittämiä seikkoja soveltaa yhteen tai useampaan pääasian valittajaan.

Verwaltungsgerichtshof pyysi ennakkoratkaisupyynnönsä käsittelemistä nopeutetussa menettelyssä. Se vetosi pyyntönsä tueksi siihen, että useimpia pääasian valittajia vastaan oli tehty maastapoistamista koskevia päätöksiä, jotka vaikuttaisivat henkilökohtaisesti heihin itseensä ja heidän perheenjäseniinsä, jos ne pannaan täytäntöön. Tältä osin se täsmensi, että ainakin yhden valittajan karkotusmääräyksen osalta tehdyltä valitukselta oli evätty lykkäävä vaikutus ja että maastapoistamista koskeva toimenpide voitiin siis panna milloin tahansa täytäntöön. Yleisellä tasolla se painotti sitä, että valittajiin kohdistunut uhka välittömästä maastapoistamisesta esti heitä viettämästä tavallista perhe-elämää, koska se saattoi heidät epävarmaan tilanteeseen. Verwaltungsgerichtshof totesi, että Itävallan hallintoviranomaisten tavoin sen käsiteltävänä oli parhaillaan suuri määrä samankaltaisia asioita ja että tämänkaltaisten asioiden oli odotettava lisääntyvän lähitulevaisuudessa tuomion Ruiz Zambrano⁴⁵ vuoksi.

Unionin tuomioistuimen presidentti päätti hyväksyä nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön. Hän muistutti, että oikeus perhe-elämän kunnioittamiseen kuuluu unionin oikeusjärjestyksessä suojattuihin perusoikeuksiin ja että se on vahvistettu perusoikeuskirjan 7 artiklassa. Tämän jälkeen hän korosti, että unionin tuomioistuimen vastaus esitettyihin kysymyksiin on omiaan poistamaan pääasian valittajien tilanteeseen vaikuttavan epävarmuuden ja että näin ollen ensi tilassa annettava vastaus auttaisi osaltaan päättämään nopeammin tämän epävarmuuden, joka estää heitä viettämästä tavallista perhe-elämää (16 ja 17 kohta).

43 [Tuomio 15.11.2011, Dereci ym. \(C-256/11, EU:C:2011:734\)](#), on selostettu vuoden 2011 vuosikertomuksessa, s. 21.

44 [Tuomio 8.3.2011 \(C-34/09, EU:C:2011:124\)](#).

45 [Tuomio 8.3.2011 \(C-34/09, EU:C:2011:124, 12, 13 ja 15 kohta\)](#).

Määräys 6.5.2014, G. (C-181/14, EU:C:2014:740)

Tässä aiemmin selostetussa asiassa⁴⁶ unionin tuomioistuin hylkäsi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön asian käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä. Unionin tuomioistuimen presidentti päätti kuitenkin omasta aloitteestaan asian käsittelemisestä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä. Hän katsoi, että tämän menettelyn soveltaminen on tarpeen, kun henkilön vangittuna pitäminen riippuu yksinomaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämään kysymykseen annettavasta vastauksesta. Tältä osin hän muistutti, että SEUT 267 artiklan neljännessä kohdassa määrätään, että unionin tuomioistuin tekee ratkaisunsa mahdollisimman nopeasti, jos kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä oleva asia koskee pidätettyä henkilöä (10 ja 11 kohta).

Määräys 5.6.2014, Sánchez Morcillo ja Abril García (C-169/14, EU:C:2014:1388)

Tässä tapauksessa kaksi luonnollista henkilöä oli saanut pankista lainan, jonka vakuutena oli heidän kiinnitetty pääasiallinen asuntonsa. Heidän laiminlyötyään kuukausittaisen lainanlyhennysveloitteensa kyseisen lainan osalta aloitettiin kiinteistön ulosmittausmenettely kyseisen kiinteistön pakkohuutokauppaa varten. Kyseiset henkilöt vastustivat tätä ulosmittausmenettelyä esittämällä sitä vastaan väitteen, jonka hylkäämisen jälkeen he tekivät valituksen Audiencia Provincial de Castellóniin (Castellónin maakunnallinen ylioikeus, Espanja).

Kyseinen tuomioistuin totesi, että vaikka Espanjan siviiliprosessissä⁴⁷ sallitaan muutoksen hakeminen päätökseen, jolla hyväksytään velallisen ulosmittausta vastaan esittämä väite ja lopetetaan kiinteistön ulosmittausmenettely, siinä ei sitä vastoin anneta ulosmittausvelalliselle, jonka esittämä väite on hylätty, oikeutta hakea muutosta ensimmäisen oikeusasteen antamaan ratkaisuun, jossa määrätään jatkamaan pakkotäytäntöönpanoa. Kyseisellä tuomioistuimella oli kuitenkin epäilyjä siitä, onko kyseinen kansallinen lainsäädäntö yhteensopiva direktiivin 93/13⁴⁸ kuluttajansuojaa koskevan tavoitteen sekä perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetun tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden kanssa. Se korosti, että muutoksenhakuinon antamisella velalliselle saattaisi olla sitäkin ratkaisevampi merkitys sen vuoksi, että kyseessä olevan lainasopimuksen tietyt ehtoja voitaisiin pitää direktiivissä 93/13 tarkoitetulla tavalla kohtuuttomina.

Tässä yhteydessä Audiencia Provincial de Castellón pysyi nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista ja korosti, että unionin tuomioistuimen antamalla vastauksella voi olla huomattavia seurauksia oikeudenkäynneissä Espanjassa. Talouskriisin yhteydessä harvinaisen monen luonnollisen henkilön asunto on nimittäin kiinteistön ulosmittausmenettelyn kohteena. Lisäksi erityisesti siltä osin kuin kyse on pääasian valittajista,

46 Ks. edellä tämän muistion I osan, jonka otsikkona on ”Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely”, kohta ”1. Kiireellisen ennakkoratkaisumenettelyn soveltamisala”.

47 Kiinnitysvelallisten suojan vahvistamisesta, velan uudelleen järjestelystä ja sosiaalisesta vuokrasta 14.5.2013 annettu laki 1/2013 (Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de la deuda y alquiler social; BOE nro 116, 15.5.2013, s. 36373), jolla muutettiin 7.1.2000 annettua Espanjan siviiliprosessilakia (Ley de enjuiciamiento civil; BOE nro 7, 8.1.2000, s. 575), sellaisena kuin se on muutettuna kiireellisistä verotuksellisista, talousarviota koskevista ja tutkimusta, kehitystä ja innovaatiota edistävästä toimenpiteistä 28.6.2013 annetulla asetuksella 7/2013 (decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación; BOE nro 155, 29.6.2013, s. 48767).

48 Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29).

heidän esittämällään väitteellä ei ole lykkäävää vaikutusta, minkä vuoksi heidän asuntonsa saatetaan huutokaupata ennen kuin unionin tuomioistuin antaa ratkaisunsa (7 ja 8 kohta).

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että se, että ratkaisu, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on annettava saatettuaan ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, saattaa koskea suurta määrää henkilöitä tai oikeudellisia tilanteita, ei sellaisenaan voi olla poikkeustapaus, jonka vuoksi nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn käyttäminen olisi perusteltua. Kuitenkin pääasiassa tällaisten velallisten suuren määrän lisäksi se, että asunnon omistaja on vaarassa menettää pääasiallisen asuntonsa, tekee hänen ja hänen perheensä tilanteesta erityisen epävarman. Tämän seikan merkitystä vakavoittaa se, että jos ilmenee, että ulosmittausmenettely perustuu kohtuuttomia ehtoja sisältävään lainasopimukseen, jonka kohtuuttomien ehtojen pätemättömyyden kansallinen tuomioistuin vahvistaa, tästä pätemättömyydestä seuraavan ulosmittausmenettelyn pätemättömyyden osalta vahinkoa kärsineelle velalliselle voitaisiin tarjota suojaa pelkän korvauksen muodossa, millä ei voida palauttaa aikaisempaa tilannetta, jossa hän oli asuntonsa omistaja. Koska näissä olosuhteissa unionin tuomioistuimen mahdollisimman nopeasti antama vastaus voi merkittävästi vähentää vaaraa, että asianomaiset henkilöt menettävät asuntonsa, unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi pyynnön asian käsittelemisestä nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä (10–13 kohta).

Määräys 1.2.2016, Davis ym. (C-698/15, ei julkaistu, EU:C:2016:70)⁴⁹

Tässä tapauksessa eräät luonnolliset henkilöt riitauttivat Yhdistyneen kuningaskunnan sellaisen säännösten⁵⁰ laillisuuden, jonka nojalla Secretary of State for the Home Department (sisäministeri, Yhdistynyt kuningaskunta) voi velvoittaa yleisen televerkon operaattorit säilyttämään kaikki sähköistä viestintää koskevat tiedot enintään 12 kuukauden ajan. Säilyttäminen ei kuitenkaan käsittänyt näiden viestien sisältöä. Nämä henkilöt katsoivat, että kyseinen kansallinen säännöstö oli yhteensopimaton perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan kanssa ja että se ei täyttänyt tuomiossa Digital Rights Ireland ym.,⁵¹ jossa unionin tuomioistuin oli todennut direktiivin 2006/24⁵² pätemättömäksi, asetettuja vaatimuksia. Heidän kanteensa hyväksyttiin ensimmäisessä oikeusasteessa, minkä jälkeen sisäministeri haki muutosta Court of Appealissa (England & Wales) (Civil Division) (Englannin ja Walesin ylioikeus, siviiliasioiden osasto, Yhdistynyt kuningaskunta). Kyseinen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle useita kysymyksiä tuomion Digital Rights Ireland ym.⁵³ ulottuvuudesta.

Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi tässä yhteydessä myös nopeutetun ennakkoratkaisumenettelyn soveltamista. Se totesi pyyntönsä tueksi, että tämä ennakkoratkaisupyynnöksi olisi toivottavaa yhdistää tai käsitellä rinnakkain unionin tuomioistuimessa tuolloin vireillä olleen asian Tele2 Sverige (C-203/15) kanssa. Lisäksi se toi

49 [Tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. \(C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970\)](#), on selostettu vuoden 2016 vuosikertomuksessa, s. 62.

50 Tietojen säilyttämisestä ja tutkintavaltuuksista annettu vuoden 2014 laki (Data Retention and Investigatory Powers Act 2014).

51 [Tuomio 8.4.2014 \(C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238\)](#).

52 Yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamisesta 15.3.2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/24/EY (EUVL 2006, L 105, s. 54).

53 [Tuomio 8.4.2014 \(C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238\)](#).

esille, että kyseisen Yhdistyneen kuningaskunnan säännösten voimassaolon oli määrä päättyä 31.12.2016 ja että oli epävarmaa, mikä on tuomion Digital Rights Ireland ym.⁵⁴ ulottuvuus suhteessa kaikkeen jäsenvaltioiden antamaan lainsäädäntöön, joka koskee sähköistä viestintää koskevien tietojen säilyttämistä (9 kohta).

Todettuaan, että kyseinen säännöstö voi merkitä vakavaa puuttumista perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa vahvistettuihin perusoikeuksiin, unionin tuomioistuimen presidentti katsoi, että ensi tilassa annettavalla vastauksella voidaan tosiasiallisesti poistaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen epävarmuus, joka koskee tätä mahdollista puuttumista ja sen mahdollista oikeuttamista. Lisäksi unionin tuomioistuimen presidentin mukaan kiireellinen vastaus on perusteltua myös kyseisen säännösten voimassaolon määräajan vuoksi, kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välisille suhteille ominainen yhteistyön henki (10–12 kohta). Näistä syistä unionin tuomioistuimen presidentti päätti, että asia käsitellään nopeutetussa ennakkoratkaisumenettelyssä.

1.4 Vakavien ympäristövahinkojen vaara

Määräys 13.4.2016, Pesce ym. (C-78/16 ja C-79/16, ei julkaistu, EU:C:2016:251)⁵⁵

Servizio Agricoltura della Regione Puglia (Apulian alueen maatalousvirasto) oli estääkseen Xylella fastidiosa -bakteerin leviämisen määrännyt useat maatalojen omistajat kaatamaan mailleen istutetut oliivipuut, joiden katsottiin olevan tämän bakteerin tartuttamia, sekä kaikki isäntäkasvit 100 metrin säteellä näistä oliivipuista. Kyseiset omistajat nostivat kanteita, joissa vaadittiin näiden kasvien poistamista koskevien päätösten kumoamista, koska niiden perustana oleva täytäntöönpanopäätös 2015/789⁵⁶ oli suhteellisuusperiaatteen ja ennalta varautumisen periaatteen vastainen ja koska sen perustelut olivat puutteelliset.

Tässä tilanteessa Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazion alueellinen hallintotuomioistuin, Italia), jossa nämä kanteet oli nostettu, päätti väliaikaisesti keskeyttää kyseisten kansallisten toimenpiteiden täytäntöönpanon ja kysyä unionin tuomioistuimelta, onko täytäntöönpanopäätös 2015/789 unionin oikeuden mukainen.

Kyseinen tuomioistuin pyysi myös ennakkoratkaisupyynnön käsittelemistä nopeutetussa menettelyssä. Pyyntönsä tueksi se toi esille kasvien poistamista koskevien päätösten täytäntöönpanosta aiheutuvien seurausten vakavuuden paitsi pääasian kantajien kannalta myös maiseman eheyden, taloudellisen toiminnan, pohjavesien laadun, maatalouselintarvikeketjun ja kansanterveyden kannalta. Näitä päätöksiä ei voitaisi pitää väliaikaisina, koska ne vaikuttaisivat lopullisesti ja peruuttamattomasti kyseisten kasvien ekosysteemiin (8 kohta).

Unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi nopeutettua ennakkoratkaisumenettelyä koskevan pyynnön. Hän totesi, että yhtäältä kyseisten kasvien poistamista koskevien päätösten täytäntöönpanon keskeyttämisen jatkaminen voisi edistää Xylella-bakteerin leviämistä unionissa

⁵⁴ Tuomio 8.4.2014 (C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238).

⁵⁵ Tuomio 9.6.2016, Pesce ym. (C-78/16 ja C-79/16, EU:C:2016:428), on selostettu vuoden 2016 vuosikertomuksessa, s. 27.

⁵⁶ Toimenpiteistä Xylella fastidiosa (Wells et al.) -organismien unioniin kulkeutumisen ja siellä leviämisen estämiseksi 18.5.2015 annettu komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/789 (EUVL 2015, L 125, s. 36).

ja että toisaalta näiden päätösten täytäntöönpano voi johtaa korjaamattomiin seurauksiin ekosysteemin kannalta ja aiheuttaa peruuttamatonta vahinkoa kantajille (9 kohta).

Määräys 11.10.2017, komissio v. Puola (C-441/17, ei julkaistu, EU:C:2017:794)

Komissio vaati unionin tuomioistuinta toteamaan, että Puolan tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 92/43⁵⁷ (ns. luontodirektiivi) ja direktiivin 2009/147⁵⁸ (ns. lintudirektiivi) mukaisia velvoitteitaan niiden metsänhoitotoimenpiteiden vuoksi, jotka oli määrä toteuttaa Białowieżan metsässä (Puszcza Białowieska), joka on yksi parhaiten säilyneistä luonnontilaisista metsistä Euroopassa ja merkitty Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (Unesco) maailmanperintöluetteloon. Minister Środowiska (ympäristöministeri, Puola) oli haitallisen hyönteislajin (kirjanpainaja) leviämiseen vedoten hyväksynyt metsänhoitosuunnitelman muutoksen, jolla sallittiin puunkorjuun lisääminen, sekä toimenpiteitä alueilla, joilla siihen asti kaikki interventio oli ollut poissuljettua. Tässä tilanteessa useita puita oli alettu poistaa.

Tässä asiassa unionin tuomioistuimen presidentti oli jo hyväksynyt komission pyynnön antaa asian käsittelylle etusija. Unionin tuomioistuimen varapresidentti määräsi tämän jälkeen unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 160 artiklan 7 kohdan nojalla Puolan tasavaltaa keskeyttämään kyseisten metsänhoitotoimenpiteiden toteuttamisen siihen saakka, kunnes määräys, jolla komission vireille panema välitoimimenettely päätetään, annetaan.⁵⁹ Tästä huolimatta unionin tuomioistuimen presidentti päätti myös omasta aloitteestaan soveltaa nopeutettua menettelyä. Tältä osin hän totesi, että komission ja Puolan tasavallan välisessä oikeusriidassa on tullut esille välitön ja mahdollisesti vakava vaara ympäristölle. Puolan tasavallan mukaan kyseisten metsänhoitotoimenpiteiden keskeytyksen jatkaminen voisi edistää haitallisen hyönteislajin leviämistä, mikä muuttaisi perinpohjaisesti Białowieżan metsän ekosysteemiä ja aiheuttaisi ympäristövahingon, joka voi merkitä välitöntä uhkaa ihmisten elämälle ja terveydelle. Komission mukaan näiden toimenpiteiden toteuttamisella voi olla peruuttamattomia seurauksia luonto- ja lintudirektiiveissä tarkoitettuihin luontotyypeihin ja eläinlajeihin, joiden suojelemiseksi Puszcza Białowieskan Natura 2000 -alue oli perustettu. Tässä tilanteessa unionin tuomioistuimen presidentti katsoi, että ensi tilassa annettava vastaus siihen, ovatko nämä metsänhoitotoimenpiteet unionin oikeuden mukaisia, voi pienentää riskejä, jotka voivat aiheuttaa joko niiden keskeyttämisen jatkamisesta tai niiden toteuttamisesta (12–14 kohta).

2. Jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden yhteydessä sovelletun nopeutetun menettelyn ja välitoimimenettelyssä määrättyjen välitoimien välinen suhde

57 Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY (EVL 1992, L 206, s. 7).

58 Luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY (EUVL 2010, L 20, s. 7).

59 Ks. jäljempänä tämän muiston II osan, jonka otsikkona on ”Nopeutettu menettely”, kohta ”2. Jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden yhteydessä sovelletun nopeutetun menettelyn ja välitoimimenettelyssä määrättyjen välitoimien välinen suhde”.

Määräys 11.10.2017, komissio v. Puola (C-441/17, ei julkaistu, EU:C:2017/794)

Kuten edellä on selostettu,⁶⁰ komissio nosti Puolan tasavaltaa vastaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, jossa se vaati toteamaan, että Puolan tasavalta ei ole noudattanut luonto- ja lintudirektiivien mukaisia velvoitteitaan. Tässä yhteydessä komissio teki SEUT 279 artiklan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 160 artiklan 2 kohdan nojalla välitoimihakemuksen, jotta välitoimia määrättäisiin siihen saakka, kunnes unionin tuomioistuin antaa tuomion pääasiassa.

Komissio haki kyseisen työjärjestyksen 160 artiklan 7 kohdan nojalla myös näiden välitoimien määräämistä jo ennen kuin Puolan tasavalta on esittänyt huomautuksensa Puszcza Białowieskan Natura 2000 -alueen luontotyypeille ja koskemattomuudelle aiheutuvan vakavan ja korjaamattoman vahingon riskin johdosta. Unionin tuomioistuimen varapresidentti hyväksyi hakemuksen ja määräsi Puolan tasavallan keskeyttämään, ellei se uhkaa yleistä turvallisuutta, kyseisten metsänhoitotoimenpiteiden toteuttamisen siihen saakka, kunnes määräys, jolla välitoimimenettely päätetään, annetaan ([määräys 27.7.2017, komissio v. Puola, C-441/17 R, ei julkaistu, EU:C:2017:622](#)).

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi välitoimimenettelyn ja unionin tuomioistuimen presidentin omasta aloitteestaan soveltaman nopeutetun menettelyn välisestä suhteesta, että vaikka on totta, että unionin tuomioistuimen käsiteltävänä on edelleen välitoimihakemus, sen kohde ja täytäntöönpanon edellytykset eivät kuitenkaan ole samat kuin nopeutetun menettelyn. Jollei määräyksestä, jolla välitoimimenettely päätetään, muuta johdu, tässä tapauksessa nopeutetun menettelyn soveltaminen on käsiteltävän asian luonteen vuoksi perusteltua (edellä kohdassa "1.4 Vakavien ympäristövahinkojen vaara" esitetyistä syistä) (15 ja 16 kohta).

Määräys 15.11.2018, komissio v. Puola (C-619/18, EU:C:2018:910)

Kuten edellä on todettu,⁶¹ komissio nosti Puolan tasavaltaa vastaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, jossa se vaati unionin tuomioistuinta toteamaan, että Puolan tasavalta ei ole noudattanut SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ja perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on hiljattain antanut Sąd Najwyższya (ylin tuomioistuin, Puola) koskevan lain. Tässä yhteydessä komissio teki myös välitoimihakemuksen SEUT 279 artiklaan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 160 artiklan 2 kohtaan perustuvista välitoimista määräämiseksi siihen asti, kunnes unionin tuomioistuin antaa ratkaisun pääasiassa.

Lisäksi komissio pyysi kyseisen työjärjestyksen 160 artiklan 7 kohdan nojalla näistä välitoimista määräämistä jo ennen kuin Puolan tasavalta on esittänyt huomautuksensa sen vuoksi, että unionin oikeutta sovellettaessa oli olemassa vakavan ja korjaamattoman vahingon välitön vaara tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden kannalta. Unionin tuomioistuimen varapresidentti hyväksyi tämän pyynnön. Hän määräsi, että Puolan tasavallan on välittömästi ja määräyksen, jolla välitoimimenettely päätetään, antamiseen asti ensinnäkin lykättävä ylimmästä tuomioistuimesta

60 Ks. edellä tämän muistion II osan, jonka otsikkona on "Nopeutettu menettely", kohta "1.4 Vakavien ympäristövahinkojen vaara".

61 Ks. edellä tämän muistion II osan, jonka otsikkona on "Nopeutettu menettely", kohta "1.2 Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan oikeudellisen epävarmuuden erityinen vakavuus".

annetun lain tiettyjen säännösten soveltamista; toiseksi toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Sąd Najwyższy tuomarit, joita mainitut säännökset koskevat, voivat hoitaa tehtäviään samassa virassa siten, että heillä on sama asema ja samat oikeudet ja että heihin sovelletaan samoja palvelussuhteen ehtoja, jotka heillä oli tai joita heihin sovellettiin ennen tämän lain voimaantulopäivää; kolmanneksi pidättäydyttävä kaikista toimenpiteistä, joilla nimitetään Sąd Najwyższy tuomareita, ja kaikista toimenpiteistä, joilla nimitetään uusi kyseisen tuomioistuimen ensimmäinen presidentti tai ilmoitetaan henkilö, jonka tehtävänä on johtaa mainittua tuomioistuinta sen ensimmäisen presidentin sijasta, ja neljänneksi ilmoitettava komissiolle joka kuukausi kaikista niistä toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut noudattaakseen tätä määräystä ([määräys 19.10.2018, komissio v. Puola, C-619/18 R, ei julkaistu, EU:C:2018:852](#)).

Unionin tuomioistuimen presidentti totesi välitoimimenettelyn ja unionin tuomioistuimen presidentin omasta aloitteestaan soveltaman nopeutetun menettelyn välisestä suhteesta, että vaikka unionin tuomioistuimen käsiteltävänä on tosin vielä välitoimihakemus, unionin tuomioistuimen varapresidentti on määrännyt komission pyytämistä välitoimista, jotka ovat voimassa siihen asti, kunnes määräys, jolla välitoimimenettely saatetaan päätökseen, annetaan. Unionin tuomioistuimen presidentti totesi näin ollen, että jos unionin tuomioistuin tulevassa määräyksessä pitää voimassa kyseistä määräystä odottaessa toteutetut välitoimet, olisi Puolan tasavallan itsensä kaikkien etujen mukaista, että nyt käsiteltävän asian päämenettely saadaan päätökseen viipymättä, jotta mainituista toimenpiteistä voidaan luopua ja jotta kyseisessä asiassa esiin tulleet kysymykset ratkaistaan lopullisesti. Lisäksi unionin tuomioistuimen presidentti korosti joka tapauksessa, että välitoimihakemuksen kohde ja täytäntöönpanon edellytykset eivät ole samat kuin nopeutetun menettelyn. Nyt käsiteltävässä tapauksessa on kuitenkin ilmeistä, että nopeutetun menettelyn soveltaminen on nyt käsiteltävän asian laadun vuoksi (edellä kohdassa "1.2. Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevan oikeudellisen epävarmuuden erityinen vakavuus" esitetyistä syistä) perusteltua, jollei päätöksistä, jotka tehdään määräyksessä, jolla välitoimimenettely saatetaan päätökseen, muuta johdu (26–28 kohta).